

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

Bílá kniha o sportu v Evropské unii

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Doc. RNDr. Jan Hendl, CSc.

Vypracoval:

Tomáš Ruda

Praha, duben 2010

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použil.

V Praze, dne

.....

podpis

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své bakalářské práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto bakalářskou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Příjmení, Jméno

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Doc. RNDr. Janu Hendlovi, CSc. za poskytnutí podkladových materiálů, cenných rad a připomínek při zpracování bakalářské práce. Dále bych rád poděkoval Mgr. Michaele Augustové za její odborné rady v oblasti práva.

Abstrakt

Bílá kniha o sportu v Evropské unii

Cíle: Cílem této bakalářské práce je zpracovat širokou problematiku reálných možností regulace sportu jakožto každodenní součásti životů občanů Evropské unie, provést rozbor stávajícího stavu, nastínit okolnosti přijetí úpravy právních a společenských vztahů v oblasti sportu na evropské úrovni a vykreslit možné důsledky regulace, respektive samoregulace sportu a její dopad v praxi.

Metody: Pomocí analýzy dostupných materiálů, a to zejména Bílé knihy o sportu včetně jejích doprovodných dokumentů, se pokusím poskytnout komplexní pohled na proces vytváření evropské iniciativy ve sportovních otázkách. Podpůrnou metodou při psaní této bakalářské práce byla zvolena metoda dotazování a rozhovorů, tj. konzultace s odborníky z předmětné oblasti, a současně byla využita možnost elektronické komunikace s informačním centrem Evropské komise.

Výsledky: Provedená analýza Bílé knihy o sportu a souvisejících dokumentů, konzultace s odborníky spolu s výsledky elektronické komunikace s informačním centrem Evropské komise poskytla vynikající podklad pro podání komplexního náhledu na danou problematiku a vyhodnocení dopadů zvoleného způsobu řešení předmětné otázky regulace sportu.

Klíčová slova: Bílá kniha o sportu, Evropská unie, Evropská komise

Abstract

The White paper on sport in the European Union

Objectives: The goal of this bachelor thesis is to elaborate on the widespread problem involving the real possibilities in sport's regulation as everyday issues of lives of the citizens of the European Union. This problem will be explored by analyzing the status quo, suggesting the conditions and stipulations of any changes that might occur in the legal and social relations within the area of sports at the European level. In addition this thesis will present the possible impacts of regulation or self-regulation of sporting events and the proposed changes this to practice.

Methods: I will try to present the complex view of this process of development of this European initiative in sports today. This will be achieved through use of the available documents; mainly the White paper on Sport in the European Union, including its attachments. A survey and interviews will be used to gain information, specifically by consulting specialist on this subject. Communication with the information centre of the European commission was also used to gain pertinent information as well.

Results: Careful analysis of the White paper on Sport in the European Union and its attachments, consultation of specialists in the area of sports, and electronic communications with the information centre of the European commission have offered excellent resources to help elaboration the complex view of this growing problem. This information has also helped in the evaluation impact of the chosen solution to this difficult question regarding sport's regulation.

Keywords: White paper on sport, European Union, European Commission

OBSAH

1. ÚVOD	2
2. EVROPSKÁ UNIE – LEGISLATIVNÍ PROCES	6
2.1. EVROPSKÁ KOMISE.....	6
2.2. RADA EVROPSKÉ UNIE.....	7
2.3. EVROPSKÝ PARLAMENT.....	7
2.4. LEGISLATIVNÍ PROCES.....	8
3. CHARAKTERISTIKA BÍLÉ KNIHY O SPORTU	10
4. HISTORIE BÍLÉ KNIHY O SPORTU	12
5. SESTAVENÍ BÍLÉ KNIHY O SPORTU A JEJÍ DOPAD	15
5.1. CÍLE VZNIKU BÍLÉ KNIHY O SPORTU.....	15
5.2. DŮVODY ZVOLENÍ OBSAHU BÍLÉ KNIHY O SPORTU.....	15
5.3. HLAVNÍ ZDROJE INFORMACÍ.....	18
5.4. AKTUÁLNÍ VÝDAJE EVROPSKÉ KOMISE NA SPORT V EVROPSKÉ UNII.....	19
6. MOTIVY A DEFINICE PROBLÉMŮ EVROPSKÉ KOMISE VE SPORTU	20
6.1. ZÁSADNÍ MOTIVY	20
6.1.1. <i>Politické priority Evropské unie a strategické cíle Evropské komise</i>	20
6.1.2. <i>Podpora sportu v rámci politik Evropské unie</i>	20
6.1.3. <i>Očekávání organizací zainteresovaných ve sportu</i>	21
6.1.4. <i>Spolupráce a dialogy o sportu na úrovni Evropské unie</i>	22
6.1.5. <i>Nedostatek srovnatelnosti dat týkajících se sportu</i>	23
6.2. DŮLEŽITÉ MOMENTY PRO EVROPSKOU UNII A SPORT	23
6.3. IDENTIFIKACE HLAVNÍCH PROBLÉMŮ	24
6.3.1. <i>Otázky týkající se společenské role sportu</i>	25
6.3.2. <i>Otázky týkající se hospodářské role sportu</i>	26
6.3.3. <i>Otázky týkající se organizace sportu</i>	26
6.3.4. <i>Celkové shrnutí základních problémů</i>	27
6.4. CÍLE EVROPSKÉ KOMISE V OBLASTI SPORTU	27
6.4.1. <i>Využití sportovního potenciálu k dosažení cílů Evropské unie</i>	28
6.4.2. <i>Řešení společenských, ekonomických a organizačních problémů ve sportu</i>	30
6.4.3. <i>Identifikace programů a činností EU finančně podporujících sportovní odvětví</i>	33
6.5. HLAVNÍ POLITICKÉ ALTERNATIVY DOSAŽENÍ CÍLŮ EVROPSKÉ UNIE	33
6.5.1. <i>Alternativa 1 – ignorování problému</i>	34
6.5.2. <i>Alternativa 2 – Zelená kniha</i>	35
6.5.3. <i>Alternativa 3 – Bílá kniha o sportu</i>	35
6.5.4. <i>Alternativa 4 – regulace opatření ve vybraných oblastech</i>	38
6.6. VOLBA BÍLÉ KNIHY O SPORTU	40
6.6.1. <i>Hlavní části Bílé knihy o sportu</i>	40
6.6.2. <i>Hlavní návrhy v akčním plánu</i>	41
6.6.3. <i>Přílohy Bílé knihy o sportu</i>	42
7. ZÁVĚR	43
8. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	45
9. PŘÍLOHY	47

1. Úvod

„Sport¹ představuje společenský a ekonomický jev narůstajícího významu, jenž význačným způsobem přispívá k naplňování strategických cílů solidarity a prosperity, vytyčených Evropskou unií. Olympijský ideál rozvoje sportu na podporu míru a porozumění mezi jednotlivými národy a kulturami a rovněž výchovy mladých lidí se zrodil v Evropě a záštitu nad ním převzal Mezinárodní olympijský výbor a Evropské olympijské výbory.

Evropští občané podléhají kouzlu sportu a většina jej pravidelně aktivně provozuje. Vytvářejí se při něm důležité hodnoty, jako je například týmový duch, solidarita, tolerance a smysl pro fair play, přispívá k osobnímu rozvoji a naplnění. Podporuje aktivní zapojení občanů EU do společnosti, a pomáhá tak rozvíjet aktivní občanství. Komise bere na vědomí zásadní roli sportu v evropské společnosti, a to zvláště tehdy, kdy je nutné, aby se přiblížila občanům a řešila otázky, které se jich bezprostředně týkají.“ (Evropská komise, 2007a, str. 6)

Cílem této bakalářské práce je zpracovat širokou problematiku reálných možností regulace sportu jakožto každodenní součásti životů občanů Evropské unie, provést rozbor stávajícího stavu, nastínit okolnosti přijetí úpravy právních a společenských vztahů v oblasti sportu na evropské úrovni a vykreslit možné důsledky regulace, respektive samoregulace sportu a její dopad v praxi.

Pomocí analýzy dostupných materiálů, a to zejména Bílé knihy o sportu (úvodní strana Bílé knihy o sportu, viz příloha č.1) včetně jejích doprovodných dokumentů, se pokusím poskytnout komplexní pohled na proces vytváření evropské iniciativy ve sportovních otázkách. Vzhledem ke skutečnosti, že dokumenty související s Bílou knihou o sportu jsou dostupné převážně jen v anglickém, německém a francouzském jazyce a bez znalostí těchto vedlejších dokumentů a vzájemných vazeb není možné zcela obsáhnout a pochopit principy a zásady, na nichž je Bílá kniha o sportu

¹ Pro účely této bakalářské práce se pod pojmem „sport“ rozumí veškeré formy tělesné aktivity, které, provozovány příležitostně nebo organizovaně, usilují o vyjádření nebo vylepšení fyzické kondice a duševní pohody, utvoření společenských vztahů či dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních. (viz Evropská komise, 2007a, s. 7)

postavena, pracuje tato bakalářská práce s vlastním překladem, který však nelze považovat za oficiální.²

Metoda analýzy relevantních dokumentů se však projevila jako nedostačující, a to zejména z důvodu nedostatku česky psané literatury a odborné literatury na dané téma vůbec. Podpůrnou metodou při psaní této bakalářské práce byla zvolena metoda dotazování a rozhovorů, tj. konzultace s odborníky z předmětné oblasti, a současně byla využita možnost elektronické komunikace s informačním centrem Evropské komise.

Negativní společenské jevy jako např. komerční a mediální tlaky, bezohledné využívání mladých a dorůstajících hráčů, doping, násilí a rasismus, korupce a praní špinavých peněz, jsou v oblasti sportu nežádoucí. Je nepochybné, že existující organizace sportu jakožto specifické součásti společenského života není schopna vlastními regulačními prostředky potlačit výskyt těchto negativních jevů, ani takové případné prohřešky „trestat“³. Široká veřejnost není o těchto problémech dostatečně informována, což má za následek nízkou úroveň obecného povědomí o způsobech řešení uvedených nežádoucích jevů a možnostech zabránění konfrontace s takovou skutečností.

Problematika sportu je odvětvím enormně rozlehlým. Samotné prostudování dokumentace již existující zabere zainteresovaným stranám několik měsíců. Každá sportovní federace, organizace či spolek si vede podrobné zápisy ze schůzí, které jsou plné nových návrhů, úprav a změn. Sport je specifické prostředí, kde je každý „odborníkem“. Tento fakt podněcuje diskuze na oficiálních i neoficiálních místech, což napomáhá vzniku velkého množství nejrůznějších návrhů.

V rámci Evropské unie byla zvolena varianta řešení problému Bílou knihou o sportu⁴ na úkor jiných dokumentů popisujících sportovní prostředí (např. Evropská charta sportu vytvořená Radou Evropy). Text Bílé knihy byl zvolen hlavně z toho důvodu, že je zastřešován Evropskou unií a je plně podporován Evropskou vládou, Mezinárodním

² V českém jazyce je dostupný pouze průvodní dokument *Bílé knihy* a *Souhrn posouzení dopadů*. (viz příloha č. 3)

³ Přichází v úvahu pouze možnost zákonných sankcí v případě porušení obecně závazných právních předpisů členského státu Evropské unie, což však není předmětem této bakalářské práce.

⁴ *Bílá kniha* je autoritativní zpráva, která provádí řešení problémů či nastiňuje jejich řešení. (Příspěvatelé Wikipedie 1)

olympijským výborem a Evropským olympijským výborem. Na jejím vzniku se rovněž podíleli i jiné velké sportovní organizace (např. Evropská atletická asociace – EAA, Unie evropských fotbalových asociací – UEFA či Světová antidopingová agentura – WADA).

Je nutno podotknout, že řešení pomocí Bílé knihy patří mezi standardní řešení problémů. Bílá kniha o sportu tedy není jediná svého druhu. Mezi nejznámější vydané knihy bezesporu patří:

- Bílá kniha o službách obecného zájmu (2004)
- Bílá kniha – Politika finančních služeb 2005 – 2010 (2005)
- Bílá kniha o výměně informací o odsouzeních v trestním řízení a jejich účinku v Evropské unii (2005)
- Bílá kniha o zlepšení jednotného tržního rámce pro investiční fondy (2006)
- Bílá kniha o evropské komunikační politice (2006)
- Bílá kniha - Strategie pro Evropu týkající se zdravotních problémů souvisejících s výživou, nadváhou a obezitou (2007)
- Bílá Kniha - Společně pro zdraví: strategický přístup pro EU na období 2008-2013 (2007)
- Bílá kniha o žalobách o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel ES (2008);
- Bílá kniha - Přizpůsobení se změně klimatu: směřování k evropskému akčnímu rámci (2009)
- Bílá kniha terciálního vzdělávání (2008 – vydaná v ČR Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy)

Jak je vidět z výčtu zveřejněných bílých knih, jedná se o naprosto běžnou variantu řešení problémů v Evropě. Všechny uvedené dokumenty obsahují návrhy na činnost Společenství v určité oblasti.

Strukturálně je tato bakalářská práce rozdělena do devíti kapitol. První část práce se zabývá samotným výkladem pojmu „Bílá kniha“, charakteristikou Bílé knihy a historickým vývojem jejího vzniku. V dalších částech se práce věnuje důvodům pro

přijetí Bílé knihy ve srovnání s dalšími možnostmi regulace sportu a v neposlední řadě též rozbořem již zmíněných doprovodných dokumentů, které tvoří nedílnou součást Bílé knihy. Dále jsou definovány základní problémy ve sportu a možnosti jejich řešení na nadstátní úrovni. Každá varianta postupně prochází všemi oblastmi problematiky a snaží se nastítnit uvažování zúčastněných stran při formování vhodné iniciativy pro regulaci v oblasti sportu. V kapitole 6.6. jsou popsány důvody zvolení varianty Bílé knihy na úkor ostatních tří možností společně s návrhy uvedenými v doprovodných dokumentech (Akční plán „Pierre de Coubertain“, Přílohy Bílé knihy o sportu).

2. Evropská unie – legislativní proces

V zájmu srozumitelnosti a jasnosti následujícího výkladu uvedu stručný nástin organizační struktury Evropské unie (dále též „EU“), dělby pravomocí mezi vybranými⁵ orgány a procesu tvorby a přijímání právních aktů Společenství.

Orgány Společenství, též zvané instituce, mají pravomoci vůči členským státům a jejich subjektům. Proto bylo třeba zřídit mechanismus, který by respektoval zájmy Společenství jako celku i jednotlivých členských států. Tento mechanismus spočívá v tom, že na rozhodování se podílí rovným dílem jak orgán, který reprezentuje zájmy Společenství, tak orgán hájící zájmy členských států, tedy Evropská komise (dále též „Komise“) a Rada Evropské unie (dále též „Rada“).

Komise je orgánem prosazujícím zájmy Společenství a předkládá návrhy rozhodnutí, o jejichž přijetí či nepřijetí rozhoduje Rada, tedy orgán představující zájmy členských států. Bez návrhu Komise Rada nemůže jednat, tímto způsobem je tedy zajištěna spoluúčast obou zmíněných orgánů na rozhodování. Toto základní schéma rozhodovacího procesu je nyní modifikováno účastí Evropského parlamentu, který taktéž zastává roli spolutvůrce práva.

2.1. *Evropská komise*

Komise je orgán reprezentující zájmy společenství a je tvořen sborem komisařů, kteří nejsou zástupci členských států. Při výkonu své funkce musí být komisaři absolutně nezávislí na svých státech a jsou povinni prosazovat výhradně zájmy Společenství. Na druhé straně je členským státům zakázáno jakkoliv na komisaře působit a ovlivňovat jejich jednání. Komisař musí být nezávislý i z hlediska soukromých zájmů, zejména nesmí vykonávat žádnou jinou, byť i neplacenou činnost.

Komise především působí jako orgán iniciativní. Vypracovává návrhy legislativních aktů a předkládá je Radě. O přijetí těchto návrhů rozhodují Rada a Evropský parlament.

Komise je zároveň orgánem výkonným. Je-li zmocněna Radou, vydává prováděcí předpisy, dále je pověřena výkonem rozhodnutí týkajících se rozpočtu.

⁵ Zabývám se právě jen těmi orgány, které působí jako tvůrci a spolutvůrci právních aktů společenství, další orgány Evropské unie proto záměrně zůstaly stranou mé pozornosti.

Komise působí rovněž jako orgán kontrolní, tedy sleduje dodržování práva Společenství členskými státy i jednotlivci. V případě, že zjistí porušení, zahájí příslušné řízení. V rámci kontrolní činnosti Komise také dohlíží na udělování státních podpor společností a jejich slučování (fúze).

Komise zastupuje EU navenek a řídí a vyjednává na mezinárodní úrovni, sjednává mezinárodní smlouvy, navazuje a udržuje styky, včetně diplomatických, s jednotlivými státy i mezinárodními organizacemi (např. v rámci Světové obchodní organizace).

2.2. Rada Evropské unie

Rada je orgánem zastupujícím členské státy Evropské unie, a tedy prosazujícím jejich zájmy, je tvořena jednotlivými ministry vlád členských států, a to podle projednávaných otázek. Zasedání Rady řídí předsednická země s tím, že předsednictví se mění každých šest měsíců⁶.

Rada vykonává moc zákonodárnou, obvykle v rámci spolurozhodování s Evropským parlamentem. Koordinuje obecnou hospodářskou politiku členských států. Vymezuje a provádí společnou zahraniční a bezpečnostní politiku založenou na obecných zásadách stanovených Evropskou radou a jménem Evropské unie uzavírá mezinárodní smlouvy s třetími, tj. nečlenskými státy nebo mezinárodními organizacemi. Koordinuje činnost členských států a přijímá opatření v oblasti policejní a soudní spolupráce v trestních věcech. Rada a Evropský parlament spolu tvoří rozpočtový orgán, který přijímá rozpočet Evropské unie.

2.3. Evropský parlament

Parlamentní shromáždění existuje již od počátku evropské integrace a jeho význam postupně narůstá. Nejdůležitějším mezníkem byl rok 1979, kdy proběhly první přímé volby. Ty daly Evropskému parlamentu potřebnou politickou legitimitu, a původně poradní shromáždění tak postupně získávalo čím dál tím větší vliv a v devadesátých letech se přeměnil na zákonodárný orgán. Evropský parlament je jedinou institucí Evropské unie, která se schází a jedná veřejně.

Evropský parlament je jednokomorový a v jeho čele stojí předsednictvo s předsedou, kterému asistuje čtrnáct místopředsedů. Evropští poslanci jsou voleni v přímých

⁶ Česká republika předsedala Radě Evropské unie v období od 1.1.2009 do 30.6.2009.

volbách všemi občany Evropské unie, jejich funkční období je 5 let. Volební systém do Evropského parlamentu není jednotný, liší se podle tradic a ústavních pravidel jednotlivých členských zemí. Mandát evropského poslance je neslučitelný s funkcemi v dalších institucích Evropské unie.

Evropský parlament má tři základní pravomoci – legislativní, rozpočtovou a kontrolní. Na rozdíl od národních parlamentů členských zemí má Evropský parlament pouze omezené legislativní pravomoci. V současné době se může na tvorbě legislativních aktů Evropské unie podílet v rámci konzultačního postupu, postupu spolupráce, postupu spolurozhodování a postupu souhlasu.

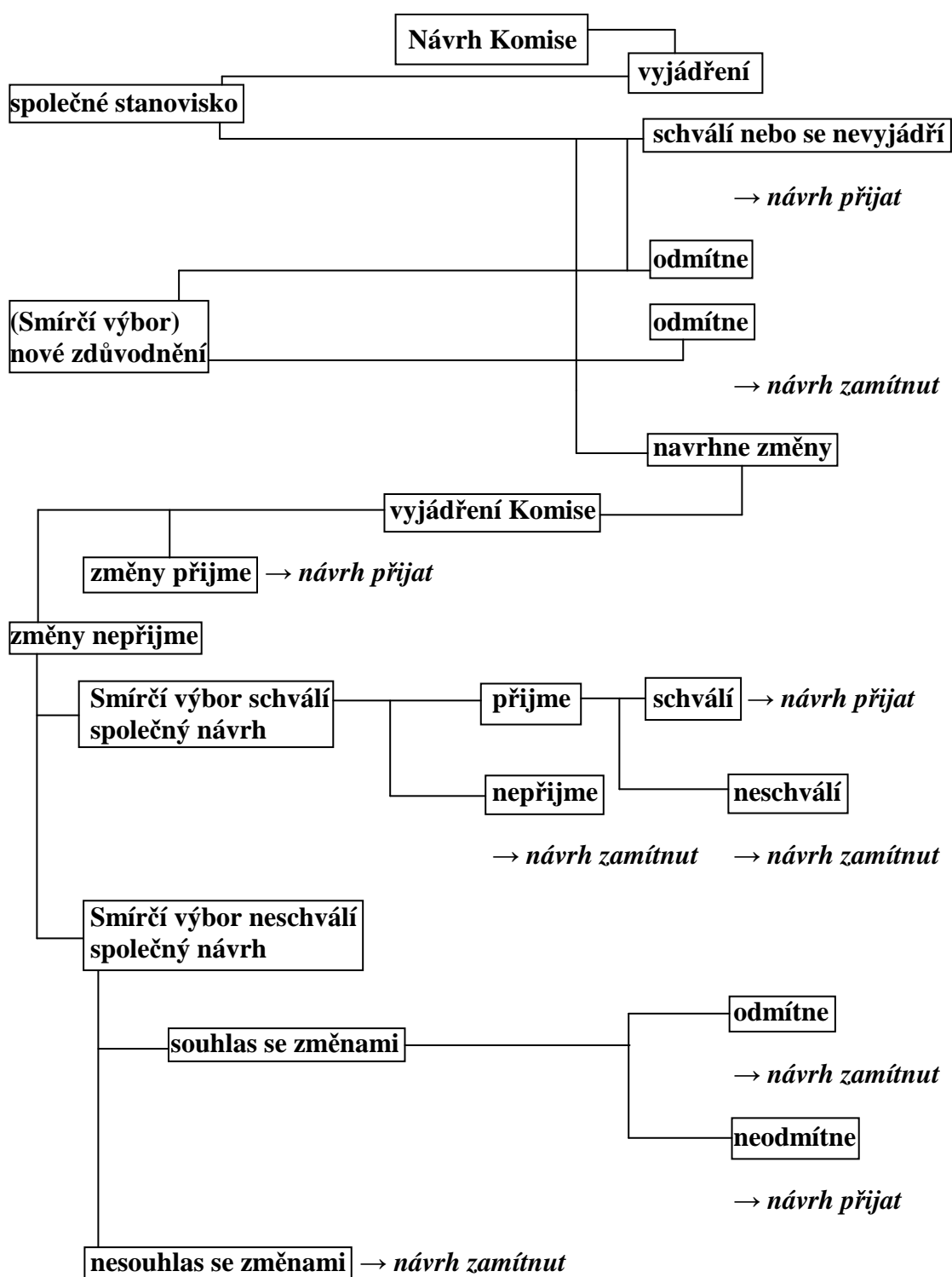
Kontrolní pravomoc Parlamentu spočívá v dohlížení nad činnostmi Evropské unie, souhlasu obsazení Evropské komise a dalších orgánů. Pro výkon této pravomoci se zřizují dočasné vyšetřovací výbory. Evropský parlament také může interpelovat Radu Evropské unie i Evropskou komisi.

2.4. *Legislativní proces*

Nejčastěji používanou procedurou přijímání evropských právních předpisů, mimo jiné v oblasti politiky vnitřního trhu, volného pohybu pracovníků, vzdělávání, zdravotnictví, spotřebitelské politiky, politiky životního prostředí, kultury nebo například výzkumu, je tzv. proces spolurozhodování.

V rámci spolurozhodovací procedury se podle toho, jak se Radě Evropské unie a Parlamentu daří najít společné stanovisko k textu, který navrhla Komise, koná první, druhé nebo třetí čtení. V případě, že se Rada a Parlament na návrhu nemohou dohodnout, je návrh předložen takzvanému smírčímu výboru, který se zasazuje o vytvoření kompromisního řešení. Je složený ze stejného počtu zástupců Rady a Parlamentu. Jakmile tento výbor dosáhne shody, text se znovu zašle Parlamentu a Radě ke konečnému schválení zákona. Parlament přijímá návrh absolutní většinou, Rada používá zpravidla hlasování kvalifikovanou většinou.

Pro ilustraci níže uvádím zjednodušené schéma legislativního procesu při přijímání rozhodnutí, spolurozhodovací procedury (Týč, 2004, str. 73).

Obr. 1 Zjednodušené schéma legislativního procesu při přijímání rozhodnutí

3. Charakteristika Bílé knihy o sportu

Bílá kniha (dále též „BK“) o sportu je považována za první souhrnný dokument zabývající se sportem, jenž byl vydán Komisí Evropského Společenství. Je rozdělena do několika částí, které postupně odkrývají jednotlivé cíle ve sportovním prostředí. Mezi hlavní cíle patří např. zviditelnění sportu v politice Evropské Unie, zvyšování povědomí o potřebách a specifikách tohoto prostředí, podpora diskuze o konkrétních problémech sportu či jeho role v EU.

BK stanovuje klíčové myšlenky EU a podtrhuje politické úvahy a plány. Její součástí jsou i následující doprovodné dokumenty:

- akční plán (Action Plan – viz příloha č. 4) pojmenovaný podle Pierre de Coubertina, který spojuje konkrétní návrhy na další činnost EU obsažené v BK.
- pracovní dokument (Staff Working Document) popisující pozadí a souvislosti s návrhy uvedenými v BK, včetně příloh o pravidlech hospodářské soutěže, svobodě pohybu pracovních sil a kapitálu ve sportu.

Celý text lze rozdělit do tří částí.

První část se zabývá sociální rolí sportu a nezastupitelným postavením sportu ve společnosti. Sport má mnoho výhod, které však nemusí být primárně měřitelné z ekonomického hlediska. Evropská politika se snaží tyto klady brát v úvahu, jelikož politici EU jsou si vědomi velice pozitivního vlivu sportu v oblastech, jako jsou např. zdravotnictví, sociální soudržnost či vzdělání a odborné přípravy. BK charakterizuje příslušné stávající programy a akce na podporu sportovního odvětví. Zároveň se snaží podnítit diskuzi a spolupráci všech zúčastněných stran.

Druhá část bere v potaz ekonomický význam sportu. Ten ve velké míře přispívá k posílení a rozvoji evropské ekonomiky. Významně se také podílí na tvorbě pracovních míst. Hlavně tyto důvody vedly k zahrnutí problematiky sportu do Lisabonské smlouvy v prosinci 2007. Podpůrné kompetence EU v oblasti sportu jsou upraveny v článku 149 evropské smlouvy. I přesto stále není potenciál sportu plně využit. Z tohoto důvodu BK předkládá řadu návrhů, které by se mohly v oblasti sportu realizovat.

Třetí část se zabývá převážně profesionálním sportem a problémy s tím spojenými. Sport je specifické odvětví, kde se často střetává logické myšlení s právními předpisy.

Je nutno podotknout, že BK se nesnaží oslabit uplatňování práva, ani udělování jakýchkoli výjimek, nýbrž vytvoření speciálních regulí či komisí řešících jednotlivé případy individuálně.

BK zároveň prezentuje dva zásadní záměry:

- snaha o zahrnutí sportu do politické sféry EU (např. vytvoření ministerstev sportu) s cílem zlepšit jeho využití jako nástroje politiky. Této tématice se věnuje konkrétně Akční plán, jenž je nedílnou součástí BK. Velká většina opatření, uvedených v této části, upozorňuje na společenskou roli a ekonomický rozměr sportu.
- zvýšení právní jistoty, a to hlavně použití *acquis communautaire*⁷ ve sportu. Tímto tématem se zabývá doprovodný dokument Informace o původu a pozadí (the EU and sport: background and context).

⁷ *acquis communautaire* je francouzský termín, který označuje souhrn zákonů a ustanovení, přijatých během jednotlivých etap evropské integrace a vytváření společného trhu. Používá se především ve vztahu k zemím, které jsou přijímány za nové členy Evropské unie. Rozumí se jím, že nová země přijme a vezme za své stávající i budoucí práva a povinnosti, spjaté se systémem a institucionálním rámcem EU - včetně práv a povinností plynoucích z multilaterálních i bilaterálních dokumentů, jež EU a její členské země podepsaly. (Euroskop)

4. Historie Bílé knihy o sportu

Myšlenky BK vznikaly téměř 20 let, a to ve spolupráci Komise a Evropského sportovního hnutí. K prvnímu společnému setkání došlo v roce 1991 v Bruselu při pořádání prvního Evropského sportovního fóra. Zásadně se poměry změnilly až v roce 2005, kdy se objevily přímé právní pravomoci pro oblast sportu v návrhu úpravy ústavní smlouvy EU. Komise si byla vědoma nutnosti bezodkladně se začít zabývat vzniklou situací za spolupráce s co největším množstvím spolehlivých lidí působících v oblasti sportu, aby dokázali efektivně řešit situace, jež mohou v budoucnu ve sportovním odvětví nastat.

Komise okamžitě kontaktovala sportovní federace a požádala o spolupráci. Všechny zúčastněné strany na tento přístup reagovaly pozitivně. Celý proces je znám pod názvem: „EU a sport: Dostát očekáváním (The EU and Sport: Matching Expecta)“.

První konference byla uspořádána 14. a 15. června 2005. Součástí byly také tři semináře (Společenské funkce sportu, Dobrovolnictví v oblasti sportu a Boj proti dopingu).

Druhá konference se konala v následujícím roce ve dnech 29. a 30. června. Během tohoto setkání se postupně proběhly tři semináře na téma Společenské funkce sportu, Ekonomický dopad sportu a Řízení sportu, které se následně staly základem pro BK.

Těchto konferencí se vždy účastnily jak plně organizované sportovní federace (Mezinárodní olympijský výbor MOV, Evropský olympijský výbor EO, Evropská unie fotbalových asociací UEFA atd.), tak netradiční organizátoři sportu (sociálně-kulturní sportovní organizace, organizace zabývající se životním stylem).

V letech 2004, 2005 a 2006 se v Bruselu konala jednání s nejvlivnějšími sportovními federacemi odděleně. Hlavně konference v roce 2006, která je známa pod názvem Sportovní správa v Evropě (Sport Governance in Europe), byla nesmírně důležitá. Cílem tohoto setkání bylo přímé zapojení federací do procesu vývoje BK. Celá konference byla moderována slovenským evropským komisařem *Jánem Figelem*⁸.

⁸ *Ján Figel* - slovenský politik, předseda KDH (Evropská Komise, 2009)

Zároveň v následujícím roce byla otevřena osmítýdenní online-diskuze (únor – duben) na internetovém webu Evropské komise, které se mohly účastnit veškeré zainteresované strany i jednotlivci. Celkem v této diskuzi bylo zanecháno 777 užitečných příspěvků.

Mimo veřejné konference Evropská komise (dále též „EK“) často vedla individuální rozhovory s již výše uvedenými sportovními organizacemi, jako jsou např. MOV, EOY či UEFA.

Všechny strany výše uvedené se podílely na vytvoření obsahu BK, jenž byl přijat komisí v červenci 2007 (více viz příloha 2 – tisková zpráva Evropské komise) jako první komplexní iniciativa EU v oblasti sportu.

Níže uvedená tabulka 1 naznačuje vývoj vzniku BK od roku 2005 do 2007, kdy byla přijata Evropskou komisí jako oficiální dokument, jenž by mohl vést k částečné regulaci sportovních odvětví v celé EU.

Událost	Den konání
Konzultace se sportovními hnutími	květen 2005 – březen 2007
Diskuze na téma „služby ve sportu“	leden – březen 2006
Setkání sportovních ředitelů ve Vídni	29. – 30. dubna 2006
Interní projednávání sekce sportovních služeb EK	16. května 2006 – duben 2007
Setkání sportovních ředitelů v Naantali	5. – 6. října 2006
Diskuze v kolegiu	22. listopadu 2006
Ministerská konference v Bruselu	28. listopadu 2006
Setkání sportovních ředitelů v Bonnu	1. – 2. února 2007
Osmítýdenní online-diskuze	6. února – 4. dubna 2007
Setkání národních skupin spolupracujících na vývoji BK	7. března 2007
Zasedání ministrů sportu ve Stuttgartu	12. – 13. března 2007
Vypracování základní verze BK včetně všech příloh	leden – duben 2007
Setkání řídicích orgánů k posouzení dopadů BK (doprovodný dokument k BK)	27. března 2007
Zasedání správní rady – téma: Posouzení dopadů BK	2. května 2007
Interní projednávání sekce sportovních služeb EK	10. května – 4. června 2007
Přijetí BK Evropskou Komisí	10. července 2007
Setkání sportovních ředitelů v Lisabonu	12. – 14. července 2007
Konference se sportovními hnutími	8. – 9. října 2007
Zasedání ministrů sportu v Lisabonu	25. října 2007

Tab. 1 vývoj Bílé knihy o sportu (2005 – 2007)

5. Sestavení Bílé knihy o sportu a její dopad

Konečná podoba Bílé knihy o sportu byla připravována téměř tři roky a během tohoto zdoluhavého procesu si zúčastněné strany musely definovat důvody pro vznik zamýšleného dokumentu a vytyčit cíle, jichž mají v úmyslu přijetím takového dokumentu dosáhnout.

5.1. Cíle vzniku Bílé knihy o sportu

Tímto tématem se zabývá doprovodný dokument k BK, který byl nazván „Zpráva posouzení dopadů k BK“ a vysvětluje hlavní motivy a proces vedoucí k jejímu vzniku. Komise se zde snaží poukázat na podněty a zvláštnosti ve sportu, jež vedou ke specifickým problémům i cílům (společenské a hospodářské vlivy včetně dopadů na životní prostředí). BK by měla pomoci se zorientovat všem zainteresovaným ve sportovním prostředí. Dokument současně vytyčuje očekávání od zúčastněných stran, zejména pak potřebu politické iniciativy působící pozitivně na očekávaný pozitivní dopad a splnění cílů ES.

5.2. Důvody zvolení obsahu Bílé knihy o sportu

Tato zpráva analyzuje, proč jsou politická opatření v oblasti sportu považována za nezbytná a snaží se nastínit základní motivy iniciativy pro EU.

„Posouzení dopadů k bílé knize o sportu vysvětluje hlavní motivy a proces, které Komisi vedly k rozhodnutí o přípravě této bílé knihy. Rozhodnutí bylo učiněno na základě kombinace vnitřních znalostí, rozsáhlých konzultací s vládními a nevládními subjekty a přezkoumání existujících zpráv a studií, díky čemuž mohla Komise určit priority pro politickou iniciativu v oblasti sportu. Analýza potvrdila, že se od EU z mnoha stran očekává, že bude při tvorbě politicky více zohledňovat specifickou povahu sportu a že opatření EU v oblasti sportu by mohla znamenat pozitivní přínos k již existujícím opatřením na vnitrostátní úrovni. Potvrdila i to, že potenciálu sportu ve společenské a hospodářské oblasti lze lépe využít k dosažení strategických cílů EU. Současný právní rámec nedává EU specifickou právní pravomoc pro oblast sportu. Sport je ale oblastí, na níž se vztahuje mnoho ustanovení Smlouvy o ES, a která proto podléhá rozsudkům evropských soudů a rozhodnutím Komise. Složitě prostředí evropského sportu a jeho mnohostranný rozměr vstupují do vztahu se značným množstvím politik EU a čelí novým

společenským a hospodářským situacím a výzvám, což je skutečnost, která zatím nebyla uceleně řešena prostřednictvím žádné iniciativy na úrovni EU. Proto musí jakákoli odpověď na očekávání zúčastněných subjektů ohledně iniciativy EU vycházet z uceleného politického přístupu, který na jedné straně zohlední již existující právní základ a na druhé straně potřebu ctít autonomii sportu a požadavky subsidiarity. Jakákoli podobná iniciativa přirozeně vyžaduje úzkou spolupráci všech příslušných útvarů Komise.“ (Evropská komise, 2007b, str. 2)

Z výše uvedeného vychází, že projekt EK vysvětluje výchozí motivy, popisuje hlavní cíle a definuje klíčové problémy, které lze rozdělit do třech základních okruhů (společenská úloha, hospodářský rozměr a organizace sportu). Vzhledem k tomu, že soubor problémů je až příliš obsáhlý, bylo pro účely posouzení jejich dopadů stanoveno šest základních obav (viz tabulka 2).

Problém I	Nedostatečně uzpůsobené a propracované právní předpisy v otázkách sportu v EU.
Problém II	Nedostatečně uzpůsobené prostředí profesionálního sportu, zejména pak časté ilegální působení sportovních agentů a malá ochrana jejich často nezletilých klientů. Zároveň sport negativně ovlivňují nežádoucí vlivy dopingu, rasismu a násilí.
Problém III	Sport na regionální úrovni organizovaný i neorganizovaný naráží na problém nedostatku finanční podpory. Evropská Komise si plně uvědomuje, že je nezbytně nutné vyhradit speciální rozpočet podporující zejména rozvoj sportovišť společně s podporou organizací sportu samotného.

Problém IV	Politika má zatím nedostatečnou znalost sportovního odvětví, což vede k omezené angažovanosti politiků v oblasti sportu. Komise v této záležitosti pořádá velké množství seminářů, konferencí a přednášek, kterých se účastní významní a znalí lidé z oblasti sportu komerčního i nekomerčního (vzdělávací instituty).
Problém V	Mnoha zdravotním problémům (nadváha, obezita, kardiovaskulární onemocnění či osteoartritida) postihující evropské obyvatelstvo se dá předejít preventivním s pravidelným prováděním tělesné aktivity.
Problém VI	Nedostatek odborné přípravy v oblasti sportu vede zároveň k omezenému předávání informací obyvatelstvu EU a k nenaplnění pozitivního využití pohybu. Problém má své kořeny i v nedostatečném začlenění sportu do politik států, což vede právě k nízké vzdělanosti v oboru tělesné výchovy a sportu.

Tab. 2 Problematika sportovního odvětví dle BK

Celkově se dá shrnout, že iniciativou komise je ukázat a podpořit společenskou, hospodářskou a organizační povahu sportu v rámci tvorby politik EU.

V textu se uvádějí čtyři alternativy, jak v rámci dnešního evropského politického a právního kontextu řešit roli sportu v EU.

Alternativa I	Nedělat nic.
Alternativa II	Zelená kniha – podpora dalších konzultací o potřebě iniciativy EU v oblasti sportu.
Alternativa III	Bílá kniha – vytvoření právně nezávazného nástroje, jenž by uceleně inicioval rozsáhlé prostředí sportu.
Alternativa IV	Úprava a radikální reforma konkrétních nedostatků politik a právních předpisů EU.

Tab. 3 Alternativy přístupu Evropské Komise k problematice sportu

Komise se nakonec rozhodla pro třetí alternativu. První byla zamítnuta, protože si všichni plně uvědomovali, že nějaká změna přijít musí. Sport propojováním Evropy získával novou roli, která musela být charakterizována a pozitivně regulována. Ani druhá alternativa se komisi nezamlouvala, a to hlavně proto, že konzultace na dané téma se vedly neoficiálně od roku 1991 a oficiálně od roku 2005. Čtvrtá alternativa s sebou přinášela riziko, že právní předpisy nebudou plně zohledňovat autonomii a mnohostrannou povahu sportu.

Alternativa BK tedy nejvíce odpovídala daným cílům Komise a byla uznána za nejefektivnější.

„Prostřednictvím akčního plánu, který vytyčuje konkrétní opatření pro stanovená klíčová témata, vytváří ta nejúčinnější opatření na různých úrovních při současném respektování autonomie sportu a rozdělení pravomocí v oblasti sportu v Evropě. Je možností, která nejlépe plní cíl poskytnout iniciativě v oblasti sportu na úrovni EU v rámci současného právního rámce politickou váhu a zviditelnění.“ (Evropská komise, 2007b ,str. 3)

5.3. Hlavní zdroje informací

Veškeré informace užité pro vytvoření politické iniciativy jsou založené na konzultacích, konferencích, setkávání odborníků a pracovních skupin. Zároveň bylo využito již existujících studií o sportu a vzdělání zadanou Ředitelstvím pro vzdělání kulturu a sport (DG EAC).

Komise měla k dispozici i několik textových dokumentů (např. *Pravidla hry* od Herberta Smitha) a průzkum poskytnutý Eurobarometrem⁹. Tento výzkum komisi pomohl odhalit hlavní slabé i silné stránky tehdejší situace a rozhodnout o budoucích akcích v rámci celé EU.

Začlenění sportu do Evropské ústavy bylo výsledkem dlouhodobé a intenzivní diskuze mezi všemi zainteresovanými stranami, ať už národními, nadnárodními či soukromými.

⁹ *Eurobarometr* je série průzkumů veřejného mínění, které od roku 1974 (podle některých zdrojů od roku 1973) zadává sekce Analýz veřejného mínění Evropské komise. V rámci průzkumů jsou pravidelně vydávány zprávy o veřejném mínění v různých oblastech týkajících se Evropské unie. Průzkumy se provádějí ve všech členských zemích a v poslední době i v kandidátských zemích. (Přispěvatelé Wikipedie 2)

Tento úspěšný krok motivuje politiky k orientaci na sport a k budoucímu řešení jeho problémů na úrovni EU.

5.4. Aktuální výdaje Evropské komise na sport v Evropské unii

Finanční podpora sportu ze zdrojů Komise je v této chvíli velmi omezena. Nicméně projekty související se sportem mohou být podpořeny z fondů určených pro oblast vzdělávání, mládeže či zdravotnictví nebo jako součást fondů určených pro regionální a společenský rozvoj.

Mimořádné dotace byly poskytnuty pouze na pořádání Almerských středomořských her¹⁰ (2005) a Evropského olympijského festivalu mládeže v Jace¹¹ (2007).

¹⁰ *Středomořské hry* jsou mezinárodní sportovní závody, kterých se mohou zúčastnit sportovci těch zemí, jehož břehy omílá Středozemní moře. Poprvé se uskutečnily v roce 1951 v Egyptě a od té doby se konají, s malou výjimkou každé čtyři roky. V roce 2005 se hry konaly ve španělském městě Almeria. (Příspěvatelé Wikipedie 3)

¹¹ *Evropský olympijský festival mládeže* je sportovní událost, které se mohou zúčastnit mladí evropští sportovci ve věku 14 až 18 let. Akce se pořádá vždy v lichý rok a dělí se na letní a zimní část. Letní varianta se označuje zkratkou EYOF (European Youth Olympic Festival) a zimní potom EYOWF (European Youth Olympic Winter Festival) . V roce 2007 se pořádaly ve španělském městě, které leží v Pyrenejích. (Příspěvatelé Wikipedie 4)

6. Motivy a definice problémů Evropské komise ve sportu

Sport je široce uznáván a chápán jako fenomén, který je zcela integrovaný do společenské, kulturní, ekonomické i politické struktury všech 27 členských států EU. Dodnes však pojetí sportu, které je v zájmu EU a jejích politik i činností, nebylo jednoznačně řešeno v rámci komplexních a koordinačních přístupů EU. Veškeré funkce sportu, včetně ekonomického rozměru, by měly být poprvé prostřednictvím BK zviditelněny.

6.1. Zásadní motivy

6.1.1. Politické priority Evropské unie a strategické cíle Evropské komise

EK si stanovila středně a dlouhodobé priority s cílem vytvořit lepší a silnější unie ve prospěch všech evropských občanů. Komise si byla vědoma obrovského potenciálu Evropy a jejího neodlučitelného vztahu ke sportu. Za účelem dosažení dvou hlavních cílů prosperity a solidarity se EK soustředila na využití Lisabonské strategie, která v sobě skrývá znovuzачlenění všech ekonomických struktur v Evropě tak, aby se získala kvalitní pracovní místa. Tento krok má i globální význam (sekundárně posílit evropskou soudržnost). Nynější soustředění je kladeno hlavně na politické splnění závazků očekávajících občany. EU se proto soustředí převážně na vzdělávání, výzkum, sociální začleňování, společenskou soudržnost, základní práva, zdravotnictví a hospodářský rozvoj. Sport je jediné odvětví, které výše uvedené oblasti spojuje, a proto se EK rozhodla pokusit se plně využívat tento jeho potenciál. EU si stanovila také cíl větší komunikace s občany unie, která by měla vést k získávání informací jejich potřeb a očekávání.

6.1.2. Podpora sportu v rámci politik Evropské unie

Mezi první úspěšné kroky EU bezesporu patří uznání podstatné role sportu Evropskou radou (1997 – Amsterdamská deklarace, 2000 – prohlášení z Nice, 2003 – Aarhuská deklarace).

Tento počin vyzývá Společenství, aby věnovala větší pozornost amatérskému sportu, společenským, vzdělávacím a kulturním funkcím sportu či porozumění specifičností sportu, mezi které patří soudržnost a solidarita, spravedlivé soutěžení. Veškeré výše uvedené je potřeba vzít v potaz při vytváření efektivních politik EU. Přetrvávajícím problémem v plné podpoře sportu je nedokonalá interakce právě mezi sportem a právní legislativou EU. BK se snaží představit možnost, jak komplexně řešit problematiku pohybových aktivit na základě využití stávajících textů (týkajících se sportu), které má unie k dispozici.

6.1.3. Očekávání organizací zainteresovaných ve sportu

Hlavně prohlášení z Nice v roce 2000 vyvolalo naději mezi zúčastněnými stranami na koordinovanější a účinnější opatření EU týkající se provádění zásahů do Evropské ústavy.

Velké očekávání a zájem zainteresovaných organizací vyvolal tlak na EK. Neustálé diskuze týkající se vysoce profesionálního i amatérského sportu postupně vedla ke stanovení priorit sportu na úrovni EU.

Členské státy opakovaně vyzývaly Komisi ke zviditelnění sportu, a to na úrovni ministerstev sportu. Tato ministerstva by měla na starost následující okruhy:

- Společenská funkce sportu
- Sport a zdraví
- Dobrovolnictví v oblasti sportu
- Boj proti dopingmu
- Vzdělání a trénink ve sportu
- Ekonomický rozsah sportu

Výše uvedené oblasti si musejí zachovat princip decentralizace, což ponechává možnost sportovním organizacím plně rozhodovat ve prospěch a rozvoj sportu samotného. EK již od začátku nastolila otevřenou atmosféru. Od března 2006, kdy EU myšlenku samostatnosti oblasti sportu poprvé oficiálně projednávala, členské státy plně podporují diskuzi a formulují konkrétní návrhy a doporučení v otázkách sportu. Nejvýznamnější návrhy padly na setkání ministrů v Bruselu (2006) a ve Stuttgartu (2007).

Pravidelné dialogy vedly k neustálému potvrzování faktu, že sport by měl mít své místo ve vztahu k „acquis communautaire“. Enormní počet, rozmanitost a různorodost zúčastněných subjektů vedlo k obrovskému množství návrhů a připomínek. Spektrum žádostí se pohybovalo od výzev k větší finanční podpoře sportovních aktivit a projektů, přes podporu sociálních hodnot spojených se sportem, řešení ohrožení stávajících sportovních struktur, větší právní jistoty, po uplatnění právních předpisů EU v oblasti sportu (na základě výzev k uznání autonomie sportu na úrovni EU). Zúčastněné strany však vždy jednaly s respektem a snažily se podporovat diskusi široké veřejnosti.

O tom, že sport zaujímá v EU základní společenskou funkci, již bylo uvedeno výše. Občané unie jsou součástí sportu, ať už aktivním či pasivním provozováním tělocviku, nebo prostřednictvím jejich aktivního zapojení do demokratických struktur organizovaného sportu. Účast v profesionálním i amatérském sporu je z části založena na dobrovolnictví, a proto je potřeba do sportovních struktur začlenit jistoty zajišťující nediskriminační přístup, rovné příležitosti, lepší vzdělávání, odbornou přípravu a zároveň prevenci rizik a hrozeb spojených se sportem (doping, obchod s mládežníky). I z tohoto důvodu je EK otevřena veškerým návrhům a její reprezentanti jsou neustále připraveni k otevřeným diskuzím.

6.1.4. Spolupráce a dialogy o sportu na úrovni Evropské unie

Politické spolupráce v oblasti sportu na úrovni EU se většinou konají v neformálním duchu. Většina schůzek a srazů byla pořádána vedením sportovních organizací (EUFA, MOV). Tato setkání s sebou přinesla neustále narůstající množství očekávání, a tím i tlak na EK, která si dala za úkol zajistit politickou spolupráci v oblasti sportu, a to účinným a strukturovaným způsobem.

Svět sportu a jeho organizace jsou založeny a na velmi složité bázi, která obsahuje velký počet různých druhů a typů organizací a orgánů činných v této oblasti, a to na různých úrovních (profesionální, výkonnostní a amatérský sport). Stejně tak struktura podpory, řízení a práva ve sportu v rámci EU je stále nejednotná a postrádá autonomii. Evropská struktura tedy plně zaostává za národními a mezinárodními organizacemi jednotlivých sportů. Evropský sport je z části organizován jako celá Evropa, avšak ne jako 27 členských států, což vede k problematice plánování a financování sportu

v rámci EU. EK se kvůli tomu snaží podněcovat k efektivní pomoci a spolupráci v oblasti sportu.

6.1.5. Nedostatek srovnatelnosti dat týkajících se sportu

Většina členských států si vede poctivé a přesné databáze monitorující sportovní odvětví (např. ekonomický dopad, tvorba pracovních míst, míra účasti, čas vynaložený na sport ve školách, zájem o sportovní odvětví či návštěvnost sportovních akcí). Na základě těchto informací národní politiky konají a snaží se zviditelnit, a tím i pozitivně využít danou sportovní oblast. Uvedená data však nejsou v celé EU jednotná, a to poté vede k nepřesnostem při porovnávání a zaznamenávání údajů v nadnárodním měřítku. EK proto musí stanovit regule a priority, dle kterých musejí být základní data zaznamenávána. Tato reakce by měla do budoucna pomoci lépe sbírat potřebná data a rozhodovat se v otázkách sportu.

6.2. Důležité momenty pro Evropskou unii a sport

Veřejné debaty o evropském sportu byly a jsou velice aktuální. Níže je uvedeno několik situací, jež měly pozitivní dopad na rozvoj sportu v EU.

- *Evropští ministři sportu* jednomyslně přijali záměr EK zahájit politickou iniciativu týkající se role sportu v Evropě, která by mohla mít podobu BK. Tato varianta dává možnost zviditelnit sport jak v evropských, tak i vnitrostátních politikách.
- *Evropský parlament (EP)* se pravidelně zabývá různými problémy vyskytujícími se ve sportovním odvětví. EP v nedávné minulosti pořádal několik slyšení týkajících se dopingů a vzdělávání v oblasti sportu. Zároveň 29. března 2007 představuje, ve zprávě nazvané „Profesionální fotbal v Evropě“ (Professional football in Europe), speciální kurzy zaměřené na řešení problémů spojených s profesionálním fotbalem, které se soustředí hlavně na lepší ochranu mladých hráčů, posílení společenského dialogu s cílem překonat problém právních nejistot a podporu vzdělání mladých hráčů.
- *Evropský rok vzdělávání prostřednictvím sportu* (European Year of Education through Sport - EYES), konaný v roce 2004, pomohl šířit pozitivní zprávy o společenské a vzdělávací funkci sportu v Evropě a posílil tím vytvoření

spolupráce mezi sportovními organizacemi, vzdělávacími institucemi a orgány veřejné moci.

- *Nezávislá zpráva o evropském sportu 2006* (The Independent European Sport Review) byla výsledkem průzkumu britského ministerstva pro sport. Výzkum byl financován EUFA a rovněž přispěl k současné diskuzi o správě věcí veřejných v oblasti sportu. Tento projekt byl silně obhajován svými autory po celé Evropě. Okamžitě předložili EK konkrétní návrhy týkající se evropského sportu, zvláště pak profesionálního fotbalu.

Po mnoho let docházelo na rozhodování Evropského soudního dvora v právních otázkách v oblasti sportu. Nicméně jeden ze zásadních mezníků změny byl tlak profesionálních sportovních organizací, které pomohly ke komercializaci sportu, což následně vedlo ke zviditelnění sportovní oblasti. Skutečnost nárůstu případů, kdy soudy Společenství musely rozhodovat o sportovních sporech, vedly k zamyšlení a vlastní iniciativě EU v otázkách upravení stávajícího právního rámce vztahujícího se právě na sport.

6.3. Identifikace hlavních problémů

Evropa čelí nové společenské a hospodářské realitě (např. tlak na členské státy v otázkách sjednocení veřejných financí, otevření trhů směrem k více integrovanému hospodářství, volnému pohybu zdrojů bohatství či poskytnutí nových pracovních příležitostí). Výše uvedené změny mají přímý i nepřímý dopad na sport a jeho tradiční způsoby. Tyto procesy se neustále vyvíjejí a vyžadují zamyšlení na straně účastníků sportu, jak se nejlépe přizpůsobit novým skutečnostem. Této procedury by se měli účastnit zástupci všech sportovních úrovní (mezinárodní, národní, regionální i místní). Každá úroveň totiž přináší jiné spektrum problémů. Mezinárodní a národní asociace usilují o zvýšení komercializace a profesionalizace sportu. Oproti tomu regionální a místní asociace bojují se stagnací dobrovolnictví a získáním základních dotací pro provoz sportovních odvětví. Národní a mezinárodní organizace často řeší rizika a hrozby spojené se sportem (např. obchod s mladými hráči, doping, násilí, rasismus či korupce). Všechny tyto události vyústily v nové výzvy a způsoby, jak sport řídit. Vzhledem k tomu, že s většinou problémů se samotné sportovní organizace nedokážou efektivně vypořádat, jsou odkázány k plné spolupráci na evropské úrovni. Evropská

spolupráce se tedy zdá jako nejideálnější a nejefektivnější prostředek boje s nežádoucími prvky sportu v Evropě. V následujícím textu bude postupně naznačeno několik záležitostí, které je potřeba řešit komplexněji.

6.3.1. Otázky týkající se společenské role sportu

- *Zdraví a fyzická aktivita veřejnosti* (např. nedostatek fyzické aktivity, výskyt nadváhy, obezity, srdečních a cévních onemocnění, osteoartritida a jiné přímé i nepřímé rizika a hrozby společnosti);
- *boj proti dopingu* (např. ohrožení zdraví jednotlivce, princip otevřené a rovné hospodářské soutěže, ztráta zdravé sportovní image);
- *vzdělání a odborná příprava* (např. hodnoty zprostředkované sportem nejsou dostatečně zohledněny v oblasti vzdělání; čas strávený sportovní aktivitou a vzděláním v oboru sportu neodpovídá potenciálu, který sport v sobě skýtá; často dochází k místní diskriminaci mládeže, která nemá v důsledku kvót možnost sportovat dle svých přání);
- *dobrovolnictví ve sportu a neziskové organizace ve sportu* (např. nové trendy ve sportu snižují zájem dobrovolníků pro účast v amatérských sportovních klubech, což s sebou přináší tlak na neziskové organizace v otázkách shánění peněz; nedostatek peněz následně vede k odchodu dobrovolníků ze sportovního odvětví; nedostatek relevantních dat v neziskových oblastech vede k problémům porovnání sportovních prostředí v rámci EK);
- *sociální začleňování ve sportu* (např. diskriminace v oblasti sportu; nedostatečné využití sportovního prostředí na podporu sounáležitosti, soudržnosti a sociálního začlenění);
- *boj proti násilí a rasismu v oblasti sportu* (např. vysoká úroveň násilí a rasistického chování ohrožují pozitivní roli sportu jako nástroj evropské integrace);
- *vnější rozměr sportu* (např. nevyužití potenciálu sportu jako nástroje k dosažení cílů EU ve vztahu k třetím zemím; nedostatečné využití evropské politiky v otázkách spolupráce s mezinárodními organizacemi);

- *potenciální rozvoj sportu* (např. změna životního prostředí vycházející ze sportovního tréninku, provozování sportovních zařízení či pořádání sportovních událostí).

6.3.2. Otázky týkající se hospodářské role sportu

- *Makroekonomický dopad sportu* (např. nevyužití hospodářského potenciálu sportu a přispění k plnění lisabonských cílů či potenciálu vytváření pracovních míst);
- *důkazy z ekonomické oblasti sportu* (např. sjednocení sesbíraných národních dat, a tím usnadnění porovnání budoucích odhadů hospodářského vývoje sportu);
- *veřejná a soukromá podpora sportu* (např. tlak na členské státní rozpočty v kombinaci s faktorem, že neziskové organizace jsou plně závislé právě na veřejném sektoru; v této fázi se používají určitá snížení či osvobození od DPH; v profesionálních sportech se objevují velké sponzorské nabídky, které jsou schopny z větší části rozpočty organizací pokrýt);
- *sportovní přínos regionálnímu rozvoji* (např. nevyužití potenciálu sportu jako nástroje pro místní a regionální rozvoj, obnovu měst a venkova; výstavba nových víceúčelových sportovišť).

6.3.3. Otázky týkající se organizace sportu

- *Volný pohyb a národnostní otázky ve sportu* (např. pokračující diskriminace týkající se volného pohybu pracovníků v oblasti jak profesionálního, tak amatérského sportu);
- *hráčské přestupy* (např. neexistence regulí řídící přesuny sportovců, které často vedou až k neetickému chování na tomto trhu);
- *sportovní agenti* (např. časté nefér jednání kanceláří v tendenci zvýšit platy a ceny sportovců vedou ke korupci, praní špinavých peněz, poškození image sportu či porušení jiných předpisů stanovených v členských státech);
- *ochrana dětí a mladistvích* (např. pokračování obchodování s mladými hráči i přes existence příslušných právních nástrojů);

- *korupce, podvody a praní špinavých peněz* (např. mezinárodní trestné činy nebo nedovolené sázení na sportovní události);
- *licenční systém pro kluby* (např. nedostatek regulí či licenčních systémů pro profesionální sportovní kluby na evropské úrovni, které by pečlivě popisovaly chování klubů a zároveň zajistily spravedlivá pravidla hospodářské soutěže na sportovním trhu);
- *média* (např. otázky přerozdělení příjmů z práv na sportovní přenosy mezi profesionální a amatérský sport; média se vyznačují obrovskou silou, která je srovnatelná se silou sportu; pozitivní využití médií vede celkově k přísunu peněz do sportovního odvětví);

6.3.4. Celkové shrnutí základních problémů

Zjednodušeně se základní problémy dají shrnout do následujících šesti skupin:

- nedostatek právní jistoty, pokud jde o uplatňování právních předpisů EU v oblasti sportu;
- správa záležitostí týkající se profesionálního sportu, zejména pak nelegální praktiky používané mezi sportovními agenty, slabá ochrana mladých sportovců, škodlivé účinky dopingu i nárůst násilí a rasismu ve sportu;
- financování sportu, zvláště pak na nejnižších úrovních; nedokonalá interakce mezi regiony a tamějšími organizacemi a EU;
- nedostatek údajů o sportovním odvětví jako základ pro tvorbu politik;
- narůstající problém nadváhy a obezity je do značné míry výsledkem nedostatečné fyzické aktivity;
- omezené začlenění otázek sportu do vzdělávacího procesu a odborné přípravy

6.4. Cíle Evropské komise v oblasti sportu

Mezi hlavní cíle iniciativy EU patří poskytnutí strategické orientace týkající se role sportu v Evropě, podnícení debaty o dané problematice tím, že zviditelňuje sport v EU, čímž zvyšuje podvědomí širokého spektra občanů o potřebách a specifikách sportovního odvětví. Vzhledem k obrovské různorodosti oblasti sportu se EK snaží přijmout komplexnější přístup zahrnující prvky, které se týkají hlavních událostí

v celkovém evropském sportovním prostředí. S ohledem na základní právní rámec pro sport se iniciativa snaží zajistit jednak, aby sport pozitivně přispíval k plnění politických cílů a strategií EU, potažmo vymezení konkrétních oblastí, kde sport bude zastávat hodnotu společenskou i hospodářskou. Mezi základní cíle může být taktéž zařazena tendence podpory sportu na základě programů EU. S tím souvisí přímá podpora zlepšení spolupráce a komunikace o sportu na úrovni celé unie. Splnění těchto cílů patří mezi středně až dlouhodobé plány. EK si stanovila splnění plánu do roku 2012.

6.4.1. Využití sportovního potenciálu k dosažení cílů Evropské unie

Sektor sportu má silný potenciál pomoci ke strategickému rozvoji politik EU prostřednictvím různých oblastí činnosti a mohl by přispět k dosažení politických ambicí za podpory již zavedených politických strategií.

- Lisabonská strategie je sportem podporovaná, a to hlavně z hlediska udržitelnosti hospodářského růstu a vytváření stále kvalitnějších pracovních míst. Hlavním cílem je navázat na rostoucí ekonomický význam sportu, zejména pokud jde o tvorbu HDP a využít potenciál zaměstnanosti, jenž má pozitivní vliv na trh práce. V této oblasti však nesmí být zapomenuto i na implicitní ekonomický přínos (např. hodnota dobrovolnictví, nepřímý vliv vzdělání, regionální rozvoj a zvyšování atraktivnosti EU).
- Sport je společenské odvětví, kde se promítá řada specifických prvků (např. rovná příležitost pro všechny, sociální integrace a soudržnost), které pozitivně působí nejen na rozvoj EU jako celku, nýbrž i na samotného evropského občana. Sport, jako jediná oblast lidské činnosti, sdružuje lidi bez ohledu na jejich věk, rasu, pohlaví, zdravotní potíže či sociální původ. Sportovní hnutí je v tradicích Evropy pevně zakotveno a již od úvodních tendencí vzniku společné sportovní politiky významně spolupracuje s EK. Sport je oblast, která úspěšně dokázala, že je schopna podporovat solidaritu, sociální tolerance a pomoc mladým lidem k rozvoji významných životních a pracovních dovedností. Sport hraje rovněž významnou roli při podpoře odstranění sociálních obav prostřednictvím různých programů a projektů na regionální i národní úrovni. Navrhovaná iniciativa by měla prokázat prostřednictvím konkrétních opatření (např. celoživotní vzdělávání, interkulturní rozvoj či volný pohyb občanů), že

sportovní odvětví je vynikajícím nástrojem EU pro podporu a rozvoj občanů Evropy. EK se snaží prostřednictvím různých politik zahrnujících sport přiblížit svým občanům, a tak podpořit další integraci a soudržnost starého kontinentu.

- Stejně tak jako ostatní společenské aktivity, sport není imunní vůči trestné činnosti nebo neetickému chování (doping, rasismus, korupce, podvody, praní špinavých peněz, porušování práv týkajících se mládeže). EU se snaží všemi možnými prostředky bojovat s udržení vhodné image sportu. Případná ztráta by mohla vést ke zpomalení evropské integrace a ztráty významné role potenciálu sportu ve společnosti. Rozvoj a posílení spolupráce mezi příslušnými subjekty v oblasti sportu by měl do budoucna přispět k předcházení trestné činnosti. Sport by měl zastávat úlohu prevence kriminality a zahrnutí ohrožených skupin do společnosti. Pozitivní image sportu může pomoci EU zajistit základní práva a poskytnout evropským občanům vysokou úroveň bezpečnosti.
- Otázky zdraví jsou nejen v celé Evropě na denním pořádku. Interakce mezi zdravím a tělesnou aktivitou je všeobecně znám. Nedostatek fyzické aktivity postupně vede k výskytu nadváhy, potažmo obezity. Tyto dva fenomény se staly terčem společenského znepokojení, protože riziko zdravotních potíží je pro osoby s nadváhou značně vyšší. Sekundárně se pak zatěžují vnitřní rozpočty ve zdravotnictví. Klíčovou roli v této problematice hraje sport. EK si je vědoma, že strategické ambice v oblasti veřejného zdraví, zejména v boji proti nadváze a obezitě, by měly být stále více směřovány na celoživotní vzdělávání a zdravý pohyb mládeže. EU se postupně snaží, aby sport v životě všech lidí dostal status rutiny, což by následně vedlo k rapidnímu poklesu výdajů na zdravotní ošetření.
- Význam kontinuálního rozvoje sportu má značný vliv i na životní prostředí. Správné vedení sportu může vést až k „ozelenění“ sportu, a tím udržet rozvoj cílů EU v oblasti recyklace a podpory přírody. Veřejná správa, sportovní organizace i pořadatelé sportovních akcí by měli pomoci zajistit rozvoj životního prostředí a využít tento jev při vytváření svých vlastních interních politik.

- Pozice EU je v této době celkem stabilizovaná. Avšak pro budoucí jednání s externími zeměmi může EU profitovat hlavně z potenciálu sportu. Sport podporuje otázky celosvětového míru. Navrhovaná iniciativa v tomto odvětví by měla sehrát hlavní roli v podpoře školství, zdravotnictví, práv dětí, ekologických hodnot a v boji proti diskriminaci menšin. V tomto směru je zapotřebí spolupráce národních, evropských i mezinárodních sportovních organizací, jež mají velký vliv na komplexní fungování sportovního odvětví.
- Demokracie, transparentnost a odpovědnost patří mezi hlavní zásady EU. EK se proto snaží vnést náhled do sportu a přesně definovat správu sportu, která bude následně odpovědná za vzniklé situace. V tomto směru je opět důležité podpořit diskuzi na všech úrovních sportovní vyspělosti v rámci Evropy. Zúčastněné strany jsou vedeny ke společné pomoci při vytvoření společného souboru zásad pro řádné správy věcí veřejných v oblasti sportu.

6.4.2. Řešení společenských, ekonomických a organizačních problémů ve sportu

Již z výše uvedeného textu je patrné, že otázky a problémy sportu jsou identifikovány v rámci tří základních oblastí (společenská, ekonomická a organizační).

Sportovní činnost plní svou roli ve zdravotnictví, vzdělání, sociálním prostředí či ekonomice. Za tímto účelem by EU měla určit ty oblasti, kde je možné využít největšího prospěchu a užitku (např. koordinovaný přístup v boji proti dopingu, výměnu informací a osvědčených postupů dobrovolnické práce ve sportu), a poukázat na nová opatření (např. podpora pravidelných sportovních akcí souvisejících s EU, rozsáhlé informační průzkumy hodnotící příspěvek sportu z pohledu Lisabonské strategie¹²).

¹² *Lisabonská strategie* byla přijata Radou Evropy v březnu 2000 v Lisabonu. Určuje strategii rozvoje členských zemí Evropské unie v období 2000 až 2010. Dokument měl být základem pro hospodářskou a sociální obnovu Evropské unie a pro obnovu životního prostředí. K dosažení tohoto cíle se Unie rozhodla zaměřit na tyto oblasti:

* Ekonomika a společnost založená na znalostech: opatření pro vytváření informační společnosti, výzkum a technologický rozvoj, strukturální reformy pro zvýšení konkurenceschopnosti, inovace a dokončení vnitřního trhu.

* Modernizace evropského sociálního modelu: investice do lidí a omezení vylučování ze společnosti.

* Zdravá ekonomická perspektiva a příznivý růstový výhled ekonomiky: makroekonomická opatření. (Příspěvatelé Wikipedie 5)

Důležitým krokem EU je zvyšování povědomí o tom, že sport v Evropě se vyznačuje zvláštními organizačními vlastnostmi, ze kterých je potřeba vytyčit prioritní oblasti a určit jejich využití. Iniciativa EK by se měla soustředit na oblasti, kde je nejvíce podnětů, aby problematika byla řešena na evropské úrovni. Nesmí však zapomínat, že diskuze na tato témata se musí promítnout ve všech úrovních dané problematiky. Komise při těchto procesech musí podporovat politickou diskusi o sportu a celé struktuře EU. Ne všechnu problematiku musí zásadně řešit EK, a proto je potřeba přesně definovat okruhy, které se budou řešit celoevropsky, což následně povede k harmonickému rozvoji sportu v Evropě.

Přesněji se dá uvést, že s ohledem na nejvýznamnější problematické oblasti uvedené v kapitole 6.3. má iniciativa EU za cíl:

- *zvyšování znalostí v uplatnění právních předpisů EU v oblasti sportu.* Jedním z cílů EU je zvýšit schopnost Evropských soudů porozumět precedenčnímu¹³ systému práva tak, aby dokázaly adekvátně rozhodovat ve stávajících sportovních případech, jako jsou např. financování sportu, rovná hospodářská soutěž či volný pohyb profesionálních sportovců. V zájmu eliminace řešení konfliktu soudní cestou, nabádá EK k otevřené přátelské diskusi na úrovni celé Unie s cílem snížení řešení problémů soudní cestou.
- *Identifikovat nejpálčivější otázky správy věcí veřejných v oblasti sportu, jež by měly být řešeny na úrovni EU.* Mezi ně patří negativní účinky dopingu, násilného rasistického chování na evropských sportovištích či jiná protiprávní jednání působené agenty zastupujícími hráče (slabá ochrana dětí a mladistvých). Iniciativa EU se soustřeďuje na zjišťování způsobů, jak získat efektivnější a koordinovanější přístup k problematice boje proti dopingu, ke zvýšení podvědomí o negativních účincích násilí a rasismu ve sportu na plnění zásad Lisabonské strategie, či k posílení uplatňování stávajících právních předpisů týkajících se dětí a mládeže. Kromě výše uvedených se EK musí soustředit na otázky řešící volný pohyb či státní

¹³ *precedenční právo* = soud je oprávněn rozhodnout tak, že jeho rozhodnutí, resp. odůvodnění toho rozhodnutí se do budoucna stává závazným pro řešení případů obdobného typu. Takový charakter zpravidla mají jen rozhodnutí soudů vyšších stupňů. Z hlediska obsahového je nezbytné, aby se jednalo o první rozhodnutí v dané věci, které dosud nebylo řešeno žádným jiným pramenem práva. ... Právní názor vyslovený v rozsudku se stává do budoucna všeobecně závazným. (Harvánek, 2002, str. 304)

příslušnosti sportovců, systém vydávání sportovních licencí, kriminalitu a média. Částečně se jedná o nové akce, které budou čerstvě zahájeny na úrovni EU (např. přístup EU k omezování práva volného pohybu v některých sportovních soutěžích). Nutno je posílit již stávající právní činnosti (např. sledování prováděné EU v záležitostech praní špinavých peněz uvnitř unie či sportovních odvětvích organizovaných členskými státy). Sekundárně unie podporuje diskuze a výměnu osvědčených postupů s příslušnými subjekty (např. dialog se sportovními organizacemi na téma regulace systémů udělování licencí). V této problematice hraje významnou roli nově zřízený Výbor evropského společenského dialogu (The European Social Dialogue Committees) pro oblast sportu.

- *znázornit klíčové prvky, které se týkají financování sportu*, a tím pozitivně působit na tuto problematiku na evropské úrovni. EU využívá buďto nových postupů (např. celoevropský průzkum veřejného a soukromého financování oblastních sportů a sportů pro všechny), nebo prodloužení stávajících politických prohlášení (např. zachování sníženého DPH pro sport) či upravení současných osvědčených struktur (např. neziskové organizace podporující organizaci evropského sportu).
- *přesně stanovit způsoby podporující sběr dobře srovnatelných dat v rámci EU*, aby měla evropská politika validní podklady pro svá rozhodnutí zamýšlející zvýšení profitu ze sportu v národní i evropské úrovni. Tato iniciativa má za cíl rozvoj nové evropské statistické metody, která by měla efektivně stanovit hospodářský dopad sektoru sportu. Zároveň by měla navázat na již stávající iniciativy na úrovni členských států, které by se však měly sjednotit a tím vést k pravidelným celoevropským ekonomickým informacím v oblasti sportu.
- *zvýšit povědomí o nutnosti využití fyzické aktivity a sportu v boji proti obezitě*. Za tímto účelem EU podporuje diskuze se zdravotnickými centry a vzdělávacími instituty, jež mají v této oblasti, na šíření informací největší vliv (vyjma médií). Současně existují v EU programy, které podporují pohyb (viz 6.4.3.).
- *podpořit integraci sportu v oblasti vzdělávání a odborné přípravy*. V této oblasti je důležité především optimalizovat stávající politiky EU tak, aby sport a tělesná aktivita zaujaly patřičnou roli ve vzdělávacím procesu a odborné přípravě učitelů a trenérů. Je zde i snaha zavést několik nových opatření (např. ocenění evropské

značky školy či aktivní podpora ze strany EU v podpoře pohybových aktivit ve školním prostředí).

6.4.3. Identifikace programů a činností EU finančně podporujících sportovní odvětví

Vzhledem k tomu, že neexistuje jediný zvláštní rozpočet EU pro sport, byla snaha identifikovat speciální programy a akce, které jsou vhodné právě pro financování sportu a činností s ním spojených. Cílem je vytvoření programů podporujících zdravotnictví, mládež, celoživotní vzdělávání a výzkum. Zároveň je zde snaha představit plány poskytující finanční pomoc ze zdrojů EU (např. strukturální fondy jako jsou Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond) a zajistit jimi částečné finanční možnosti, které budou využity v následujících letech.

6.5. Hlavní politické alternativy dosažení cílů Evropské unie

EU měla v politických otázkách řešení úlohy sport na evropské úrovni čtyři alternativy:

- *alternativa 1 je nepodniknout žádné kroky, což by znamenalo pokračování současného uspořádání v oblasti sportu;*
- *alternativa 2 je zahájení dalších konzultací o potřebě iniciativy EU v oblasti sportu, a to prostřednictvím Zelené knihy;*
- *alternativa 3 by bylo zabývat se sportem prostřednictvím rozsáhlé ucelené iniciativy, jež by měla formu právně nezávazného nástroje, konkrétně Bílé knihy nebo sdělení;*
- *alternativa 4 představuje nápravná opatření pro konkrétní problémy při současném lepším zahrnutí problematiky sportu do politik a programů EU.*

(Evropská komise, 2007b, str. 3)

První alternativou je nepodnikat žádné kroky. Alternativa 2 podporuje zahájení dalších konzultací o potřebě iniciativy EU v oblasti sportu. Alternativy 3 a 4 řeší aktuální výzvy, kterým čelí sport v Evropě. Varianta 3 je zaměřena na řešení sportovních problémů otevřeněji a komplexněji (nezávisle na právních nástrojích) než alternativa 4,

jež by měla za následek regulační opatření pro řešení konkrétních problémů na základě Ústavní smlouvy ES ve spojení s lepším začleněním sportu do stávajících politik EU.

6.5.1. Alternativa 1 – ignorování problému

Hlavně vzhledem k tomu, že EU neměla žádné přímé pravomoci v oblasti sport, musela být možnost ignorování problému patřičně zvážena. Z politického hlediska by rozhodnutí pro tuto variantu znamenalo, že potenciál sportu by nebyl využit v oblasti realizace společenských, ekonomických a integračních cílů unie. To by bylo v rozporu se závazkem využití plného potenciálu Evropy k dosažení strategických cílů. Kromě toho fakt, že tak společensky a ekonomicky důležitým odvětvím, jako je sport chybí koherentní a komplexní přístup, by pravděpodobně vedl ke kritice EK, že nevyužívá takto aktivní oblast, kterou sport bezpochyby je.

S ohledem na klíčové problémy, jež byly definovány v kapitole 6.3., je níže naznačeno, jaké by pravděpodobně měla neaktivita EU důsledky.

- Vzhledem k tomu, že ve sportu je zainteresováno velké množství subjektů a jednotlivců, kteří potřebují okamžité řešení problémů, EK by se vystavila obrovské kritice právě ze strany těchto skupin. Nynější omezené právní předpisy by buď limitovaly potenciál sportu, nebo by vedly k riziku porušování práva a k častým soudním sporům.
- Neaktivita by přímo podpořila prohloubení problému v otázkách řízení sportu, slabé ochrany mladých sportovců, negativního vlivu násilí či rasismu a zneužívání dopingů.
- Neřešení oblasti financování sportu by znamenalo ignorovat potřeby podporování místních sportovních odvětví tělovýchovnými orgány. To by následně vedlo k nedostatku financí na vnitrostátní úrovni a úpadku sportu samotného. Zároveň by se pomíjel potenciál moderních sportovních areálů, jejichž možnosti využití taktéž přispívají k regionálnímu rozvoji.
- Nicnedělání by znamenalo pokračování vedení a rozhodování o sportu na národní úrovni. Data nashromážděná ve sportovním odvětví by nesloužila k evropskému hospodářskému rozvoji. Opět platí, že by nebyl využit potenciál sportu a že sportu by se nedostávalo takové pozornosti, jakou si zaslouží.

- Žádná akce by rovněž znamenala, že i přes nutnost řešení problému obezity v globálním měřítku, by se ignoroval přínos a důležitá hodnota fyzické aktivity a sportu. Neaktivita by oslabila řešitelnost problému obezity a vyústila by v její vyšší úroveň.
- Pokud by vzdělání a odborná příprava byly i nadále řízeny pouze národními politikami, vedlo by to k obtížnému využití získaných zkušeností v evropském měřítku. Celoživotní vzdělávání by sice probíhalo, ale jen ve velmi omezeném rozsahu.

V případě, že by nebyla přijata žádná opatření a spolupráce i komunikace v oblasti sportu by pokračovala v rámci současné struktury a nastavení, jistě by vyvstaly neuspokojené zúčastněné strany s ostrou kritikou na účet EK. Neaktivita by znamenala nepoučení se z očividné neefektivnosti vedení sportu a k nevyužití jeho potenciálu ve společenském a ekonomickém prostředí. Alternativa 1 by proto neměla být zvolena jako vhodné řešení problematiky uvedené v kapitole 6.3. Je tedy nutno ji vyloučit.

6.5.2. Alternativa 2 – Zelená kniha

Zelené knihy jsou dokumenty Komise, které mají v úmyslu podnítit další diskusi na dané téma na evropské úrovni. To však již není nutné, protože konzultací se sportovními hnutími již bylo dostatek. V roce 2005 EK zřídila konzultační rámec nazvaný „EU a sport“ a zvýšila své úsilí v oblasti poradenství v oblasti sportu. Komise se i z tohoto důvodu domnívá, že vedení dalších konzultací zúčastněných stran by neodhalilo žádné další přínosy než ty, které jsou již známé. Naopak by to vedlo ke zvýšení nákladů vložených k získání požadovaných informací. Zelená kniha by se tedy stala kontraproduktivní v otázkách řešení problémů, které již byly identifikovány. Proto byla tato alternativa zamítnuta.

6.5.3. Alternativa 3 – Bílá kniha o sportu

Varianta Bílé knihy v sobě skýtá komplexní přístup, bere v potaz různorodost sportovních dimenzí a zaměřuje se na sport odděleně. Volba BK bere v úvahu tyto faktory:

- vhodná politická reakce, jež respektuje právní kontext, subsidiaritu, proporcionalitu, a zejména autonomii sportu;

- skutečnost, že má horizontální rozměr, který zasahuje do různých oblastí evropské politiky. Proto je třeba pojmout tuto oblast široce a použít nástrojů softlaw¹⁴;
- skutečnost, že sportovní sektor představuje nepřehledné množství organizací, si přímo vyžaduje potřebu pokrýt sport v širším smyslu.

Příliš široká iniciativa by mohla vést ke kritice ze strany zúčastněných stran, které chtějí vidět právní kroky hlavně v konkrétní oblasti jejich zájmu. Tyto argumenty však musejí být pečlivě zkoumány a hodnoceny Komisí tak, aby respektovaly rozdílnost i různorodost sportu ve všech členských státech. Přitom EK se nemůže zaměřit pouze na jeden sport (např. fotbal), nebo na jednu sportovní oblast (např. profesionální sport), ale musí přijmout komplexnější přístup zahrnující všechny úrovně a všechny sporty. Toto je ve většině případů velice složité, a to hlavně z důvodu, že sportovní hnutí velice často nemohou najít společnou řeč.

Široké uchopení iniciativy by mohlo řešit všechny problémy uvedené v kapitole 6.3. prostřednictvím různých akcí na různých úrovních. To by znamenalo zahájit opatření, která by jasně představila přínos EU v oblasti sportu. Souběžně s tím začít propagací evropských platforem, představování rizik a jejich řešení, otevřenou identifikací programů a akcí zaměřených na financování sportu či představení odborných vzdělávacích plánů. Tím by komise udělila jasný signál, že se pozitivně staví k sektoru sportu, jenž by měl přímý dopad na život občanů EU.

Pokud si podrobně probereme nejvýznamnější problémy uvedené v kapitole 6.3., mohl by scénář v těchto oblastech vypadat následovně:

- v rámci rozšíření znalostí v oboru sportovního práva u soudů Společenství, bude iniciativa přispívat ke snížení pravděpodobnosti, že sportovní organizace budou řešit problémy soudně. Mimo to případná diskuze v rámci právních otázek v oblasti sportu pravděpodobně povede ke zvýšenému povědomí i v jiných odvětvích

¹⁴ V kontextu práva EU se jako soft law označují dokumenty, které vydává Rada nebo Komise ve formě stanovisek nebo doporučení. Tyto akty nejsou právně závazné. Jsou vydávány rovněž pod různými názvy, např. oznámení, pravidla. Přes svou formální nezávaznost (což znamená, že jejich nerespektování nemá žádné právní důsledky) však mají velký význam, protože jsou zdrojem informací o tom, jak na určité chování nahlíží rozhodující orgány Společenství a jak posuzují nebo jak vykládají určité pojmy primárního nebo sekundárního práva. Přispívají významnou měrou k transparentnosti jednání Komise a k předvídatelnosti jejích rozhodnutí. Tato pravomoc vyplývá z článku 249 Smlouvy o založení evropského společenství. (Malenovský, 2004, str. 205)

politiky. To povede k uvědomění, že by se sportovní problémy měly do budoucna více zohledňovat a regulovat;

- upozorněním na problémy řízení sportu by mohlo přispět k řešení některých škodlivých prvků nacházejících se v evropském sportu. Komise by tak alespoň částečně mohla reagovat na výzvy zainteresovaných stran v oblasti boje proti dopingů, násilí a rasismu v oblasti sportu či nelegální činnosti hráčských agentů v oblasti obchodu s mládeží. Dopad v těchto oblastech musí být posuzován realisticky. Tato oblast neumožňuje ustanovení jakýchkoli regulí. Nicméně vyžaduje určité zjednodušení a koordinovaný přístup EU, jak je požadováno od zúčastněných stran. Např. v oblasti dopingů a boji proti násilí lze očekávat výsledky ve střednědobém až dlouhodobém období;
- široký přístup k problematice by měl vést k rozvoji financování místních sportů a nepřímo tak podpořit i regionální rozvoj. S ohledem na budoucí národní a nadnárodní rozhodnutí by mělo pomoci zvýšit povědomí o možnostech zajistit finanční podporu sportu samotného i jeho organizace. Proto je nutné v budoucnu přizpůsobit organizační struktury nové ekonomické realitě;
- další rozvoj celoevropského sběru dat o sportu měly podpořit národní a evropské politické činitele tak, aby se data dala lépe zpracovat a využít v politice EU. Je však třeba vzít v úvahu, že EU nebude sama podporovat nové výzkumy, a to ze dvou důvodů. Na jedné straně stojí omezený rozpočet EU a vysoké náklady na výzkumy, na druhé pak fakt, že již sesbíraná data na národních úrovních jsou plně validní, avšak musí být správně zpracována, aby mohla být použita na evropské úrovni. Zvláště tato oblast je velice důležitá, poněvadž právě zde se dají odhalit nevhodně využitá finance;
- volba široké iniciativy EU s cílem využít fyzické aktivity a sportu v otázkách řešení veřejného zdraví, povede k pozitivnímu vývoji na všech úrovních unie. Taková akce by např. podněcovala EK k podpoře správného stravování, fyzické aktivitě již od raného věku. Více informací je uvedeno v doprovodném dokumentu k BK (A Strategy for Europe on Nutrition, Overweight and Obesity related health issues – Evropská strategie správné výživy, boje s nadváhou, obezitou a problémy s ní související);

- výběr této možnosti by rovněž mohl být v souladu s přáním Komise podpořit sport a fyzickou aktivitu ve školách a na univerzitách v rámci různých politických programů a akcí. Iniciativa EK by zahrnovala různé složky vzdělávání ve zdravé výživě, dále pak kvalifikační evropský systém odborné přípravy a vzdělávání. Pozitivní přínos by se měl dostavit do pěti let, a to zejména mezi mládeží. Zároveň do deseti let by měly členské státy ucítit razantní pokles výdajů na zdravotnictví, což by mělo vést i k rychlejšímu hospodářskému rozkvětu unie.

Pokud se vezme v potaz dosavadní právní rámec, je možné širokou iniciativu EU podpořit formou Bílé knihy o sportu či sdělením o sportu. Tyto dva nástroje se od sebe zásadně neliší s ohledem na jejich obsah. Oby dokumenty jsou v souladu s Evropskou smlouvou právně nezávazné a obsahují návrhy na činnost Společenství v určité oblasti. Bílá kniha postupně navazuje na konzultační procesy na úrovni EU. Znamená to tedy, že jde ještě o krok dále než Zelená kniha, kde byly jasně stanoveny problémy na základě rozsáhlého konzultačního procesu. Ačkoli BK není právně závazná, její politické hodnoty jsou velice vysoké. Vzhledem k tomu, že Komise hodlá politicky zviditelnit sport a představit evropské veřejnosti problematiku sportu, zdá se být varianta Bílé knihy tou správnou volbou.

6.5.4. Alternativa 4 – regulace opatření ve vybraných oblastech

V kontrastu s ostatními alternativami Komise by se také mohla rozhodnout pro řešení specifických problémů ve vybraných oblastech prostřednictvím regulačních a legislativních návrhů. Takovým přístupem by EK mohla reagovat na návrhy některých zúčastněných stran a podpořit různé oblasti sportu (profesionální fotbal). Takový přístup by zvýšil očekávání ostatních zúčastněných stran v záležitostech regulace v oblasti činnosti agentů, pravidel o domácích hráčích, kolektivního prodeje mediálních práv, sjednocení nákladů na licenční systémy, sportovního sázení, násilí a rasismu ve sportu.

Volba regulačních či právních opatření s sebou nesla riziko, které výrazně převyšuje závazky EK v autoregulačním prostředí, kterým sport je. Přístup založený na individuálních regulačních opatřeních by nebyl ku prospěchu celého sportovního odvětví.

EK si uvědomuje, že by nemohla plně ignorovat zájmy velkých populárních sportovních odvětví (např. fotbal), avšak zároveň by se nemohla soustředit pouze na

jeden sport, ač populární. Regulací pouze omezené oblasti sportu, by se EU také vzdala možnosti plošně zvyšovat povědomí a o problémech sportovních aktivit.

V souvislosti s touto alternativou by mělo také být uvedeno, že již několikrát v minulosti byla snaha tuto politiku využít a částečně regulovat sport, avšak tato jednání přinesla pouze omezené výsledky. To vedlo k závěrům, že sport musí být do politik začleněn jinak, a že evropské programy a akce musejí vždy brát v úvahu specifickou sportu.

Selektivní výběr regulačních opatření v problematice uvedené v kapitole 6.3. by s sebou mohl nést následující rizika:

- kdyby komise nebrala v potaz přijmout možnost konsolidovaného přístupu ke sportu a zvýšení povědomí soudů o specifikách v oblasti sportu, vedlo by to podobně jako v případě první možnosti ke zvýšenému počtu soudních sporů. Na druhou stranu, regulační opatření v některých oblastech by mohla vést k uspokojení části zúčastněných stran (zejména v profesionálním sportu), které se snaží o získání výjimek v otázkách práva ve svém sportovním odvětví;
- tato volba by jistě vedla k silným výzvám ze strany některých zainteresovaných stran, aby byly přijaty právní předpisy, jež by řešily naléhavé otázky v řízení sportu. V oblasti dopingů však EU přenechá řešení problému WADě a sama bude vystupovat pouze v pozici informátora. V boji proti dopingům je potřeba řada odborníků a řešení problému na dvou stanovištích by bylo kontraproduktivní. Stejná situace vyvstává i v oblasti boje proti násilí a rasismu, kde EU podporuje posílení stávajících nástrojů na národní i mezinárodní úrovni;
- zavedení zvláštních právních kroků, které by měly podpořit financování sportu (např. speciální daň ze sportovního sázení), se nezdá být úplně vhodné v této fázi. Nicméně právní podpora analýz dopadu sportu na hospodářskou strukturu EU by postupně vedla k zahájení nových diskuzí, které by mohly přivést nové přístupy a řešení problému financování na všech úrovních EU;
- problematika sportu a zdraví, vzdělání a ekonomického rozsahu sportu by byla řešena podobně jako v případě uvedeném v kapitole 6.5.1.

Celkově se dá říci, že existují lepší prostředky k dosažení cílů EU v oblasti sportu, než jsou uvedeny v této možnosti. S ohledem na zásadu autonomie sportu, regulační či legislativní opatření se zdá být méně vhodné než komplexní a pružný nástroj pro řešení výše uvedených problémů ve všech úrovních správy sportu.

6.6. Volba Bílé knihy o sportu

S ohledem na výše uvedené úvahy, EU upřednostňuje možnost řešit roli sportu v rámci současného právního a politického kontextu. I proto je Bílá kniha preferovanou volbou. Toto rozhodnutí je výsledkem velkého množství konzultací a dlouhých uvažování. Zároveň představuje stávající postoj EU ke sportu.

Bílou knihou přenesou EU pozornost na problémy, a tím pomůže zvyšovat obecné povědomí o interakci sportu s jinými oblastmi evropské politiky. Rovněž by měla odkazovat na způsob, jakým by měl být sport v Evropě organizován, a to vertikálně, což odpovídá klíčovým charakteristikám sportu v EU.

BK by měla přinést vhodnou odpověď (s dostatečnou politickou vahou) všem na otázky týkající se členských států a jiných zúčastněných stran v této oblasti.

6.6.1. Hlavní části Bílé knihy o sportu

Součástí BK je akční plán (Pierre de Coubertain), který má za cíl řešit problémy a úkoly stanovené v kapitole 5.2. Akční plán popisuje navrhovaná opatření ve třech hlavních oblastech BK (společenská, hospodářská a organizační role sportu).

Bílá kniha o sportu obsahuje tyto dokumenty:

- Politický dokument, který stanovuje klíčové myšlenky a poskytuje politické zprávy;
- Pracovní dokument, který popisuje pozadí pro návrhy v Bílé knize podrobněji. Tento dokument obsahuje tři přílohy (Dokument vysvětlující užití soutěžního práva v oblasti sportu v rámci ES, Dokument vysvětlující uplatnění pravidel vnitřního trhu v oblasti sportu a Zpráva týkající se konzultací vedených EK);
- Zpráva o posouzení dopadů BK
- Shrnutí zprávy o posouzení dopadů BK

6.6.2. Hlavní návrhy v akčním plánu

Akční plán se zabývá všemi otázkami a úkoly uvedenými v bodě 5.2. Specifické činnosti uvedené v Plánu představují směs nástrojů, které se opírají o nová opatření, stejně tak jako o již zavedené stávající politiky a programy. Akční plán se snaží řešit následující oblasti:

- nedostatek právní jistoty v otázkách uplatnění právních předpisů EU v oblasti sportu. Důležité je zohledňovat zvláštnost sportu, a to v oblasti pravidel hospodářské soutěže, evropského ustanovení volného pohybu pracovníků, ustanovení volného pohybu služeb a v omezené míře taktéž svobody pobytu.

Bližší studium některých aspektů dopadu politik EU na odvětví sportu pomůže Komisi, aby v budoucnu pozitivně upravila svůj přístup ke sportu. EK se bude v první řadě soustředit na:

- dobrovolnictví ve sportu
 - financování místních sportů
- podporu identifikace a výměny osvědčených postupů na úrovni EU v oblasti sportu. To by mělo mimo jiné přispět k dosažení větší právní jistoty. Zde Akční plán zdůrazňuje boj proti diskriminaci ve sportovním prostředí, zahájení jednání v otázkách právní samostatnosti organizací a licenčních systémů pro kluby, podporu k vytvoření Evropského společenského výboru pro sport;
- správa záležitostí týkajících se zejména profesionálního sportu. Zejména pak problémy způsobené nezákonným jednáním hráčských agentů, slabou ochranou mladých sportovců, ale i škodlivými účinky dopingů, násilí a rasismu v oblasti sportu. Komise má proto v úmyslu provést posouzení dopadů výše popsaných problémů s cílem poskytnout jasný vhled do dané problematiky. Zásadní bude posílení prevence v boji proti násilí a rasismu mimo jiné prostřednictvím spolupráce s bezpečnostními složkami a následnému uvedení nových právních nástrojů na podporu stávajících programů EU (např. DAPHNE III. Mládež v akci, Evropa pro občany);
- financování sportu a problémy spjaté s tradičními způsoby peněžní podpory sportu na místní úrovni. Komise zahájí studii o financování místních sportů z veřejných

i soukromých zdrojů. EK bude současně hájit možnosti snížení sazby daně z přidané hodnoty pro sport;

- nedostatek údajů o sportovním odvětví jako základ pro tvorbu politik. Komise se bude snažit, ve spolupráci s členskými státy EU, rozvíjet Evropskou statistickou metodu, jež měří vliv sportu na hospodářství unie. EK bude vydávat dokumenty poskytující informace o neekonomických údajích, a zároveň připravovat i další materiály důležité pro evropskou veřejnost;
- narůstající problém nadváhy, srdečně-cévních onemocnění a osteoartrózy jsou do značné míry zapříčiněny nedostatkem fyzické aktivity. Komise bude spolu se všemi členskými státy rozvíjet nové programy podporující fyzickou činnost (např. Program veřejného zdraví v EU, Program dlouhého života - LLL či Rámcový program pro výzkum a technologický rozvoj);
- omezené začlenění otázek sportu v oblasti vzdělávání a odborné přípravy. V rámci Programu LLL bude Komise usilovat o účast ve výchově prostřednictvím sportu, zároveň však bude identifikovat problematiku v oblasti odborného vzdělávání a přípravy ve sportu. EK bude zvažovat možnost udělování evropské značky školy, které by aktivně podporovalo tělovýchovu a sport ve vzdělávacích institucích.

6.6.3. Přílohy Bílé knihy o sportu

Pracovní dokument připojený k Bílé knize poskytuje technické zázemí tohoto politického dokumentu, a tím vysvětluje navrhovaná řešení v podrobnějším znění. Příloha o sportu a pravidlech hospodářské soutěže v EU řeší zvláštní postavení sportu v záležitostech souvisejících s mediálními právy či pravidly státní podpory. Příloha obsahující přehled podrobných dialogů o sportu organizovaných na úrovni EU v posledních letech přináší například souhrn o výsledcích z online konzultace o iniciativě EU v oblasti sportu.

7. Závěr

Svou prací jsem se pokusil nastínit specifickou problematiku sportu a možné způsoby jeho regulace, a to rozbořením stávajícího stavu, konstatováním důvodů přijetí jeho úpravy na evropské úrovni a zhodnocením důsledků a dopadů zvoleného způsobu regulace.

Sport je nedílnou součástí života společnosti a tudíž nutně podléhá potřebám jeho řízení a podchycení základních mechanismů uplatňujících se v této oblasti, ať už právně závaznými či právně nezávaznými prostředky regulace. Vzhledem k rozsáhlosti a zvláštní povaze tohoto odvětví je na místě volit mezi různými v úvahu přicházejícími způsoby jeho úpravy se zvýšenou opatrností, přičemž taková úprava je v kontextu vývoje a rozvoje sportu i celé společnosti v posledních letech více než potřebná, a to zejména v důsledku nárůstu již zmíněných nežádoucích společenských jevů, jako jsou komerční a mediální tlaky, bezohledné využívání mladých a dorůstajících hráčů, doping, násilí a rasismus, a v poslední době též ve zvýšené míře korupce a praní špinavých peněz.

Samoregulace v oblasti sportu již nespĺňuje základní předpoklady pro úspěšné řízení a vedení, neboť sport postupem času získal zásadní nadnárodní rozměr a národní úpravy sportu v jednotlivých státech nejsou schopny na tento fenomén pružně a důsledně reagovat. Evropská unie v tomto směru podnikla krok vpřed a jako nejvhodnější způsob regulace sportu zvolila formu tzv. Bílé knihy.

Provedená analýza Bílé knihy o sportu a souvisejících dokumentů, konzultace s odborníky spolu s výsledky elektronické komunikace s informačním centrem Evropské komise poskytla vynikající podklad pro podání komplexního náhledu na danou problematiku a vyhodnocení dopadů zvoleného způsobu řešení předmětné otázky regulace sportu.

Lze jen shrnout, že iniciativa Evropské unie je ze shora uvedených důvodů žádoucí a potřebná a použitý způsob regulace v oblasti sportu, tj. forma právně nezávazného aktu, je vhodnou variantou řešení této problematiky.

Stranou nesmí zůstat ani nutnost informovat širokou veřejnost o uvedených problémech a způsobech jejich řešení a možnostech zabránění konfrontace s doprovodnými

negativními jevy, neboť právě neznalost a nedostatečná informovanost laické veřejnosti zapříčiňuje nemalé komplikace v boji proti negativním jevům, které sport často doprovázejí.

Není však v zájmu sportu regulovat všechny oblasti spadající do této problematiky. Naopak je žádoucí na jedné straně přísně regulovat zmiňované doprovodné negativní jevy a na druhé straně ponechat volnost a samoregulaci v oblastech sportu s žádným či minimálním výskytem takových jevů a zachovat tak autonomii tohoto specifického odvětví. Můžeme tedy očekávat, že problematika právní úpravy sportu již v budoucnu nezůstane stranou zájmu politiky, ale naopak se dostane do popředí a dočká se pozornosti, která jí právem náleží.

Problematika právní regulace sportu je širokým tématem a zásadní společenskou otázkou, na kterou navazuje celá řada dalších. Bílá kniha o sportu je prvním uceleným pokusem podchytit zvláštnosti sportovního odvětví a udělit jim řád. Právě široký rozsah této problematiky ponechává prostor pro další šetření v oblasti sportu. Velice zajímavým tématem by mohl být výzkum o povědomí lidí o Bílé knize o sportu a jejím obsahu. Sám jsem přesvědčen, že i otázky vzdělání v oblasti problematiky, jež řeší tento dokument, nejsou plně akceptovány. Je zapotřebí, aby Bílá kniha byla prezentována otevřeně politiky, médií a hlavně vzdělávacími institucemi. To by mohlo vést k většímu zájmu lidí vzdělaných v oblasti sportu o tuto problematiku a následnému rozkvětu sportu.

8. Seznam použité literatury

1. EVROPSKÁ KOMISE *Bílá kniha o sportu*. Místo vydání: Lucemburk : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007a. ISBN 978-92-79-06547-7
2. EVROPSKÁ KOMISE *Bílá kniha o sport: Souhrn posouzení dopadů*. Místo vydání: Lucemburk : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007b. ISBN 978-92-79-06943-7
3. HARVÁNEK, J. a kolektiv autorů *Teorie práva*, Brno : Masarykova univerzita Brno 2002, s. 304, ISBN: 80-210-1791-0
4. MALENOVSKÝ, J. *Mezinárodní právo veřejné, jeho obecná část a poměr k vnitrostátnímu právu, zvláště právu českému*. Brno : DOPLNĚK 2004, ISBN: 1081-271-2004
5. TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*, Linda 2004, ISBN: 80-7201-478-1
6. EUROSKOP *Věcně o Evropě* [online], Euroskop: od A až do Z, Datum poslední revize 9. 4. 2010 2:22:15, [citováno 9. 04. 2010] <<http://www.euroskop.cz/282/sekce/a-b/moc> >
7. EVROPSKÁ KOMISE *Ján Figel* [online], EK: Životopis, Datum poslední revize 16.4.2009, 10:10:11, [citováno 9. 04. 2010] <http://ec.europa.eu/commission_barroso/figel/profile/profile_cs.htm>
8. PŘÍSPĚVATELÉ WIKIPEDIE 1 *Bílá kniha* [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2010, Datum poslední revize 7. 04. 2010, 11:51 UTC, [citováno 8. 04. 2010] <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Bílá_kniha>
9. PŘÍSPĚVATELÉ WIKIPEDIE 2 *Eurobarometr* [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2010, Datum poslední revize 15. 01. 2010, 14:41 UTC, [citováno 9. 04. 2010] <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Eurobarometr>>
10. PŘÍSPĚVATELÉ WIKIPEDIE 3 *Středomořské hry* [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2009, Datum poslední revize 11. 10. 2009, 04:42 UTC, [citováno 9. 04. 2010] <http://cs.wikipedia.org/wiki/Středomořské_hry>

11. PŘISPĚVATELÉ WIKIPEDIE 4 *Evropský olympijský festival mládeže*
[online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2010, Datum poslední revize
30. 01. 2010, 06:20 UTC, [citováno 9. 04. 2010]
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Evropský_olympijský_festival_mládeže>
12. PŘISPĚVATELÉ WIKIPEDIE 5 *Lisabonská strategie* [online], Wikipedie:
Otevřená encyklopedie, c2010, Datum poslední revize 30. 03. 2010, 19:48
UTC, [citováno 9. 04. 2010]
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Lisabonská_strategie>

9. Přílohy

Příloha č. 1 Titulní strana Bílé knihy o sportu

Komise přijala bílou knihu o sportu

Evropská komise dnes přijala svoji první ucelenou iniciativu v oblasti sportu. Účelem bílé knihy je poskytnout strategickou orientaci týkající se role sportu v EU. Vyzdvihuje se zde společenský a hospodářský význam sportu s důrazem na dodržování požadavků právních předpisů EU. Bílá kniha je výsledkem rozsáhlých konzultací vedených v posledních dvou letech s organizacemi působícími v oblasti sportu, jako jsou např. olympijské výbory a sportovní federace, jakož i s členskými státy a dalšími zúčastněnými stranami. Součástí těchto konzultačních činností byla i konzultace prostřednictvím internetu zahájená v únoru tohoto roku, v rámci které Komise obdržela 777 odpovědí.

Ján Figel', evropský komisař pro rezort vzdělávání, odborné přípravy, kultury a mládeže, do něhož spadá i sport, uvedl: „Tato bílá kniha znamená příspěvek Komise do evropské debaty o významu sportu v našem každodenním životě. Zviditelňuje sport v rámci tvorby politik EU, zvyšuje informovanost o potřebách a specifikách sportovního odvětví a stanovuje další vhodné kroky na úrovni EU.“

Komisař na závěr dodal: „Provedením této bílé knihy se vytvoří podmínky pro budoucí podpůrné kroky EU v odvětví sportu, neboť při nedávném zasedání Evropské rady se znovu otevřela možnost přijetí ustanovení Smlouvy o sportu.“

Bílá kniha o sportu představuje **první ucelenou iniciativu Komise v oblasti sportu.**

Vychází ze zásad subsidiarity, autonomie sportovních organizací a současného právního rámce EU. Rozvíjí koncepci **specifičnosti sportu** v mezích současných kompetencí EU.

Touto iniciativou se zvyšuje **právní srozumitelnost z hlediska zúčastněných stran**. Komise poprvé sumarizuje judikaturu Evropského soudního dvora a rozhodnutí Komise v oblasti sportu.

V bílé knize jsou rovněž navržena konkrétní opatření v rámci podrobného **akčního plánu pojmenovaného po Pierru de Coubertinovi**. Tento akční plán se zaměřuje především na společenské a hospodářské aspekty sportu, jako je veřejné zdraví, vzdělávání, sociální začlenění, dobrovolnická činnost, vnější vztahy a financování sportu.

Plánuje se **strukturovaný dialog** se sportovními organizacemi, jako jsou např. evropské sportovní federace, evropskými a národními zastřešujícími organizacemi, jako např. evropskými a národními olympijskými výbory, a evropskými nevládními organizacemi v oblasti sportu.

Bílá kniha bude Komisi v nadcházejících letech sloužit jako vodítko při krocích v oblasti sportu. Akční plán zahrnuje zejména tyto návrhy:

- Vypracovat nové pokyny pro oblast fyzické aktivity a vybudovat víceletou síť EU pro upevňování zdraví prostřednictvím fyzické aktivity.
- Usnadnit koordinovaný přístup EU v boji proti dopingu např. prostřednictvím podpory sítě národních antidopingových organizací.
- Zavést systém oceňování škol, které aktivně podporují fyzickou aktivitu, evropskou značkou.
- Zahájit přípravu studie o dobrovolnictví v oblasti sportu.
- Zlepšovat příležitosti k podpoře sociálního začlenění a integrace prostřednictvím sportovních aktivit s využitím programů a fondů EU, jako jsou např. programy Progress, Celoživotní vzdělávání, Mládež v akci, Evropa pro občany, Evropský sociální fond, Evropský fond regionálního rozvoje a Evropský fond pro integraci.
- Podporovat výměnu provozních informací a zkušeností v oblasti předcházení násilným a rasově motivovaným incidentům mezi donucovacími orgány a sportovními organizacemi.
- Prosazovat využívání sportu jako nástroje rozvojové politiky EU.
- Ve spolupráci s členskými státy vyvinout evropskou statistickou metodu k měření vlivu sportu na hospodářství.
- S využitím veřejných i soukromých zdrojů vypracovat studii o financování místních sportů a sportů pro všechny v členských státech a o vlivu změn probíhajících v této oblasti.
- Provést zhodnocení činnosti agentů hráčů v EU s cílem poskytnout jasný přehled jejich aktivit a posoudit, zdali je zapotřebí přijmout opatření na úrovni EU.
- Zajistit účinnější strukturu dialogu v oblasti sportu na úrovni EU, včetně každoročního pořádání evropského sportovního fóra.

- Doporučit členským státům, aby posílily vzájemnou politickou spolupráci v oblasti sportu prostřednictvím posílené probíhající agendy, společně stanovených priorit a pravidelného podávání zpráv ministrům EU v oblasti sportu.
- Podporovat zřízení evropských výborů pro společenský dialog v oblasti sportu a poskytovat v tomto směru podporu zaměstnavatelům a zaměstnancům.

Bílá kniha o sportu bude následně předložena Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů a jejich připomínky budou prezentovány ministrům EU v oblasti sportu.

Komise v říjnu uspořádá konferenci, jejímž cílem bude diskuse o bílé knize se zúčastněnými stranami z oblasti sportu.

Bílá kniha je k dispozici na internetové adrese

http://ec.europa.eu/sport/index_en.html.

Viz také: [MEMO/07/290](#).

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 11.7.2007
SEK (2007) 936

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

Souhrn posouzení dopadů

Doprovodný dokument k bílé knize o sportu

{KOM(2007) 391 v konečném znění}
{SEK(2007) 932}
{SEK(2007) 934}
{SEK(2007) 935}

Posouzení dopadů k bílé knize o sportu vysvětluje hlavní motivy a proces, které Komisi vedly k rozhodnutí o přípravě této bílé knihy. Rozhodnutí bylo učiněno na základě kombinace vnitřních znalostí, rozsáhlých konzultací s vládními a nevládními subjekty a přezkoumání existujících zpráv a studií¹, díky čemuž mohla Komise určit priority pro politickou iniciativu v oblasti sportu. Analýza potvrdila, že se od EU z mnoha stran očekává, že bude při tvorbě politik² více zohledňovat specifickou povahu sportu a že opatření EU v oblasti sportu by mohla znamenat pozitivní přínos k již existujícím opatřením na vnitrostátní úrovni. Potvrdila i to, že potenciálu sportu ve společenské a hospodářské oblasti lze lépe využít k dosažení strategických cílů EU.

Současný právní rámec nedává EU specifickou právní pravomoc pro oblast sportu. Sport je ale oblastí, na níž se vztahuje mnoho ustanovení Smlouvy o ES, a která proto podléhá rozsudkům evropských soudů a rozhodnutím Komise. Složitě prostředí evropského sportu a jeho mnohostranný rozměr vstupují do vztahu se značným množstvím politik EU a čelí novým společenským a hospodářským situacím a výzvám, což je skutečnost, která zatím nebyla uceleně řešena prostřednictvím žádné iniciativy na úrovni EU. Proto musí jakákoli odpověď na očekávání zúčastněných subjektů ohledně iniciativy EU vycházet z uceleného politického přístupu, který na jedné straně zohlední již existující právní základ a na druhé straně potřebu ctít autonomii sportu a požadavky subsidiarity. Jakákoli podobná iniciativa přirozeně vyžaduje úzkou spolupráci všech příslušných útvarů Komise.

Posouzení dopadů s ohledem na uvedené předkládá přehled hlavních motivů, které s iniciativou Komise v oblasti sportu souvisejí, vysvětluje výchozí motivy, určuje klíčové problémy a popisuje hlavní cíle. Klíčové problémy lze vymezit ve vztahu ke třem základním oblastem, jimiž je konkrétně společenská úloha, hospodářský rozměr a organizace sportu. Tyto oblasti jsou představeny formou výčtu problémů a hlavních výzev, jež se s nimi pojí. Vzhledem k velkému množství problémů, které je potřeba v rámci uceleného přístupu ke sportu řešit, bylo pro účely posouzení dopadů stanoveno šest priorit, v nichž se zrcadlí hlavní obavy a zájmy zúčastněných subjektů:

- a) nedostatek právní jistoty ve věci uplatňování právních předpisů EU v oblasti sportu;
- b) otázky způsobu správy především s souvislostí s profesionálním sportem, a to zejména ve věci nezákonné činnosti, která je, jak se zdá, rozšířená mezi agenty hráčů, dále v souvislosti s nedostatečnou ochranou nezletilých sportovců a škodlivým vlivem, jaký má na sport doping, rasismus a násilí;
- c) financování sportu a problémy, jimž čelí tradiční způsoby finanční podpory na úrovni místních sportů;
- d) nedostatek údajů o sportovním odvětví, jež by tvořily základ pro tvorbu politik;
- e) narůstající problém nadváhy, obezity, kardiovaskulárních nemocí a osteoartritidy, které jsou ve velké míře zapříčiněny nedostatkem tělesné aktivity;

¹ Podrobné shrnutí konzultací uskutečněných v uplynulých letech s vládními a nevládními subjekty viz v příloze III k pracovnímu dokumentu útvarů Komise, který je součástí této bílé knihy.

² Jak je ustanoveno ve vyhlášení Evropské rady z Nice z roku 2000.

- f) omezené začlenění otázek sportu do politik týkajících se oblasti vzdělávání a odborné přípravy.

Zpráva ukazuje, že iniciativa EU v oblasti sportu by měla usilovat o to poskytnout evropskému sportu strategickou orientaci, podpořit diskusi o daných problémech a zviditelnit toto odvětví při tvorbě politik EU. Ve zprávě se uvádí, že cílem iniciativy je ukázat, rozpoznat a podpořit v rámci tvorby politik EU specifickou společenskou, hospodářskou a organizační povahu sportu. Dalším cílem je lepší zahrnutí sportu do již existujících i plánovaných programů a opatření EU a stanovení způsobu, jak lze v rámci finančních nástrojů EU projekty v oblasti sportu podpořit. Posouzení dopadů rovněž stanovuje za cíl zlepšení dialogu a systému politické spolupráce v oblasti sportu na úrovni EU.

Uvádí čtyři různé možnosti jak v rámci současného právního a politického kontextu řešit roli sportu v Evropě :

- možností 1 je nepodniknout žádné kroky, což by znamenalo pokračování současného uspořádání v oblasti sportu;
- možností 2 je zahájení dalších konzultací o potřebě iniciativy EU v oblasti sportu, a to prostřednictvím zelené knihy;
- možností 3 by bylo zabývat se sportem prostřednictvím rozsáhlé ucelené iniciativy, jež by měla formu právně nezávazného nástroje, konkrétně bílé knihy nebo sdělení;
- možnost 4 představuje nápravná opatření pro konkrétní problémy při současném lepším zahrnutí problematiky sportu do politik a programů EU.

Analýzou možných dopadů, účinnosti, efektivnosti nákladů, soudržnosti a možných rizik navrhovaných opatření v šesti prioritních oblastech se ve zprávě dochází k závěru, že možnost 1 (pasivita ze strany EU) by nesplnila požadavky zúčastněných stran a mohla by znamenat promarnění příležitosti řešit současné výzvy v oblasti sportu. Ve světle souhrnných konzultací, které v uplynulých letech proběhly, nespátřuje zpráva žádný nový přínos ani v pokračování konzultačního procesu (možnost 2). Ve zprávě se dále uvádí, že právní nebo správní předpisy v celé škále oblastí, jak je navrhuje možnost 4, by s sebou nesly riziko nerespektování principu subsidiarity a autonomie sportu a nezohlednily by sport v celé jeho mnohostranné povaze.

Možnost bílé knihy tedy nejvíce odpovídá vytyčeným cílům a je i z hlediska nákladů tou nejefektivnější alternativou. Prostřednictvím akčního plánu, který vytyčuje konkrétní opatření pro stanovená klíčová témata, vytváří ta nejúčinnější opatření na různých úrovních při současném respektování autonomie sportu a rozdělení pravomocí v oblasti sportu v Evropě. Je možností, která nejlépe plní cíl poskytnout iniciativě v oblasti sportu na úrovni EU v rámci současného právního rámce politickou váhu a zviditelnění.

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

Brussels, 11.7.2007
SEC(2007) 934

COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT

ACTION PLAN "PIERRE DE COUBERTIN"

Accompanying document to the

WHITE PAPER ON SPORT

{COM(2007) 391 final}
{SEC(2007)932}
{SEC(2007)935}
{SEC(2007)936}

ACTION PLAN "PIERRE DE COUBERTIN"

The White Paper on Sport contains a number of proposed actions to be implemented or supported by the Commission. These actions are brought together in the present Action Plan, named after Pierre de Coubertin. The Action Plan will guide the Commission in its sport-related activities during the coming years while fully taking into account and respecting the principle of subsidiarity and the autonomy of sport organisations.

A. The societal role of sport
A.1. Public health and physical activity
(1) Together with the Member States, develop new physical activity guidelines. (2) Support an EU Health-Enhancing Physical Activity network and, if appropriate, smaller and more focused networks dealing with specific aspects of the topic. (3) Mobilise the 7th Framework Programme for Research and Technological Development (RTD), the EU Public Health Programme, the Youth and Citizenship programmes and the Life-Long Learning (LLL) Programme.
A.2. Fight against doping
(4) Support partnerships through training courses and networking between training centres for law enforcement officers. (5) Facilitate a coordinated EU approach in the fight against doping, e.g. by supporting a network of national anti-doping organisations.
A.3. Education and training
(6) Promote participation in educational opportunities through sport under the Lifelong Learning Programme (Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig). (7) Identify projects for the implementation of the European Qualification Framework (EQF) and the European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET) in the sport sector. (8) Introduce the award of a European label to schools actively supporting physical activities. (9) Complete the analysis of rules requiring that teams include a certain quota of locally trained players.
A.4. Volunteering in sport, active citizenship and non-profit sport organisations
(10) Together with Member States, identify key challenges for non-profit sport organisations and the main characteristics of services provided by these organisations. (11) Support grassroots sport through the Europe for Citizens Programme. (12) Encourage young people's volunteering in sport through the Youth in Action

Programme.

(13) Develop the exchange of information and best practice on volunteering in sport.

(14) Launch a study on volunteering in sport.

A.5. Social inclusion in and through sport

(15) Mobilise the Progress, Lifelong Learning, Youth in Action and Europe for Citizens programmes as well as the European Social Fund, the European Regional Development Fund and the European Integration Fund to support actions promoting social inclusion and integration through sport and combating discrimination in sport.

(16) In the Action Plan on the European Union Disability Strategy, take into account the importance of sport for disabled people and support Member State actions in this field.

(17) In the framework of the Roadmap for Equality between Women and Men 2006-2010, encourage the mainstreaming of gender issues into sports-related activities, with a specific focus on access to sport for immigrant women and women from ethnic minorities, women's access to decision-making positions in sport and media coverage of women in sport.

A.6. Prevention of and fight against racism and violence in sport

(18) As regards racism and xenophobia, promote dialogue and exchange of best practices in the existing cooperation framework.

(19) Promote, in accordance with national and EU rules applicable, the exchange of operational information and practical know-how and experience on the prevention of violent and racist incidents between law enforcement services and with sport organisations.

(20) Analyse possibilities for new legal instruments and other EU-wide standards to prevent public disorder at sport events.

(21) Promote a multidisciplinary approach to preventing anti-social behaviour, with a special focus given to socio-educational actions such as fan-coaching (long-term work with supporters to develop a positive and non-violent attitude).

(22) Strengthen regular and structured cooperation among law enforcement services, sport organisations and other stakeholders.

(23) Encourage the use of the following programmes, to contribute to the prevention of and fight against violence and racism in sport: Youth in Action, Europe for Citizens, DAPHNE III, Fundamental Rights and Citizenship and Prevention and Fight against Crime.

(24) Organise a high level conference to discuss measures contributing to prevent and fight violence and racism in sport events with stakeholders.

A.7. Sport in the Union's external relations

(25) Promote the use of sport as a tool in the EU's development policy.

(26) Include sport-related issues in policy dialogue and cooperation with partner countries

<p>when appropriate. Promote sport as an element of the EU's public diplomacy.</p> <p>(27) Pay particular attention to the sport sector when implementing the recently presented Communication on circular migration and mobility partnerships with third countries.</p> <p>(28) Pay particular attention to the sport sector when elaborating harmonised schemes for the admission of various categories of third country nationals for economic purposes on the basis of the 2005 Policy Plan on Legal Migration.</p>
<p><i>A.8. Sustainable development</i></p>
<p>(29) Encourage the participation of sport stakeholders in the Eco Management Audit Scheme (EMAS), Community Eco-Label Award schemes and green procurement, and promote these schemes during major sport events in cooperation with Member States, sport organisations and organisers.</p> <p>(30) Promote green procurement in the political dialogue with Member States and other concerned parties.</p> <p>(31) Raise awareness, through guidance developed in cooperation with relevant stakeholders (policy makers, SMEs, local communities), about the need to work together in partnership at the regional level to organise sport events in a sustainable way.</p> <p>(32) Take sport into account in the new Life+ programme.</p>
<p style="text-align: center;">B. The economic dimension of sport</p>
<p><i>B.1. Economic impact of sport</i></p>
<p>(33) Together with Member States, develop a European statistical method for measuring the economic impact of sport.</p> <p>(34) Conduct specific sport-related surveys to provide non-economic information on sport.</p> <p>(35) Launch a study to assess the sport sector's contribution to the Lisbon Agenda.</p> <p>(36) Organise the exchange of best practices concerning the organisation of large sport events.</p>
<p><i>B.2. Public support for sport</i></p>
<p>(37) Carry out a study on the financing of grassroots sport and sport for all in the Member States from both public and private sources, and on the impact of on-going changes in this area.</p> <p>(38) Defend the possibilities of reduced VAT rates for sport.</p>
<p style="text-align: center;">C. The organisation of sport</p>
<p><i>C.1. Free movement and nationality</i></p>
<p>(39) Combat discrimination based on nationality in all sports through political dialogue,</p>

<p>recommendations, structured dialogue with stakeholders and infringement procedures when appropriate.</p> <p>(40) Launch a study on access to individual sport competitions for non-nationals.</p>
<p><i>C.2 Players' agents</i></p>
<p>(41) Carry out an impact assessment to provide a clear overview of the activities of players' agents in the EU and an evaluation of whether action at EU level is necessary, which will also analyse the different possible options.</p>
<p><i>C.3. Protection of minors</i></p>
<p>(42) Continue to monitor the implementation of EU legislation, in particular the Directive on the Protection of Young People at Work.</p> <p>(43) Propose to Member States and sport organisations to cooperate on the protection of the moral and physical integrity of young people through the dissemination of information on existing legislation, establishment of minimum standards and exchange of best practices.</p>
<p><i>C.4. Corruption, money-laundering and other financial crime</i></p>
<p>(44) Support public-private partnerships representative of sports interests and anti-corruption authorities, which would identify vulnerabilities to corruption in the sport sector and assist in the development of effective preventive and repressive strategies to counter such corruption.</p> <p>(45) Continue to monitor the implementation of EU anti-money laundering legislation in the Member States with regard to the sport sector.</p>
<p><i>C.5. Licensing systems</i></p>
<p>(46) Establish a dialogue with sport organisations on self-regulatory licensing systems for clubs/teams.</p> <p>(47) Starting with football, organise a conference with UEFA, EPFL, Fifpro, national associations and national leagues on existing licensing systems and best practices in this field.</p>
<p><i>C.6. Media</i></p>
<p>(48) Recommend to sport organisations to pay due attention to the creation and maintenance of solidarity mechanisms for an equitable redistribution of income between clubs and between professional and amateur sport.</p>
<p style="text-align: center;">D. Follow-up</p>
<p><i>D.1. Structured dialogue with sport stakeholders</i></p>
<p>(49) Provide for a more efficient dialogue structure on sport at EU level, including the organisation of an annual European Sport Forum and thematic discussions with targeted</p>

audiences, European sport stakeholders in particular.

(50) Promote greater European visibility at sporting events and support the further development of the European Capitals of Sport initiative.

D.2. Cooperation with Member States

(51) Propose to the Member States to strengthen political cooperation on sport through a reinforced Rolling Agenda, common priorities and regular reporting to EU Sport Ministers.

(52) Report on the implementation of the Action Plan through the mechanism of the Rolling Agenda.

D.3. Social dialogue

(53) Encourage efforts leading to the establishment of European Social Dialogue Committees in the sport sector, and support employers and employees in this respect.